

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**YAYLI ÇALGILAR ÖĞRENCİ ORKESTRALARINDA
ENTONASYON SORUNLARINI GİDERMEYE VE
ENTONASYONU GELİŞTİRMEYE YÖNELİK
ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ**

Emine MİRAN

Danışman

Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Temmuz, 2019

TELİF HAKKI

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde (Ek:22/2/2018-7100/10 md.) “*Lisansüstü tezler yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından gizlilik kararı alınmadıkça, bilime katkı sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından elektronik ortamda erişime açılır.*”

Araştırmacılar tezlerin tamamı veya bir bölümünü yazarın izni olmadan ticari veya mali kazanç amaçlı kullanamaz, yayımlayamaz, dağıtamaz ve kopyalayamaz. Ulusal Tez Merkezi Web Sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar.

YAZARIN

Adı : Emine

Soyadı : MİRAN

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyon Sorunlarını Gidermeye ve Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri

İngilizce Adı : The Instructor Views On Solving The Intonation Problems And Improving The Intonation In Student Orchestras Of String Instruments

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Emine MİRAN

İmza:

KABUL VE ONAY

Emine MİRAN tarafından hazırlanan “**Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyon Sorunlarını Gidermeye ve Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı, **Müzik Eğitimi Bilim Dalı**’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ)

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Başkan: (Prof Dr. Damla BULUT)

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Üye: (Dr. Öğr. Üyesi Kaan ÖZTUTGAN)

(Müzik Ana Sanat Dalı, Giresun Üniversitesi)

Üye: (Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ)

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Bu tezin **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı, **Müzik Eğitimi Bilim Dalı**’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: __/__/__

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

Sevgili anneme ve babama...

TEŞEKKÜRLER

Yüksek lisans eğitim sürecimde fikir, bilgi ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım sayın Doç. Dr. Yakup Alper Varış'a, araştırma sürecinde tecrübelerinden ve görüşlerinden yararlandığım sayın Prof. Dr. Damla Bulut'a ve sayın Doç. Dr. Ferit Bulut'a, yardım çağrımı karşılıksız bırakmayan hocam sayın Doç. Dr. Ali Ayhan'a, araştırmanın başından itibaren yanımda olan yardımını ve desteğini hiç esirgemeyen sevgili arkadaşım Eda Yılmaz'a, araştırmanın çeviri kısımlarında bana yardımcı olan sevgili arkadaşım Ali Yılmaz'a, eğitim hayatımın başlangıcından itibaren yanımda olan, destekleyen sevgili kardeşlerim Serap, Gülşah, Sergül ve Gizem Miran'a ve çocuklarının eğitimi uğruna karşılaştıkları tüm güçlüklerle göğüs germiş, eğitime gönül vermiş olan sevgili annem Sultan Miran ve babam Ramazan Miran'a teşekkür ederim.

**YAYLI ÇALGILAR ÖĞRENCİ ORKESTRALARINDA
ENTONASYON SORUNLARINI GİDERMEYE VE
ENTONASYONU GELİŞTİRMEYE YÖNELİK
ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Emine MİRAN

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temmuz, 2019

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye ve entonasyonu geliştirmeye yönelik öğretim elemanları görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ülkemizdeki Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını daha önceden çalıştırmış ve çalıştırmakta olan öğretim elemanlarından, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen 13 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmada veriler uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulardan, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi çalışmalarına yer verdikleri, katılımcıların çoğunluğunun sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaları yaptırdığı, tüm katılımcıların entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından dizi çalışmalarının önemli olduğunu vurguladığı, katılımcıların büyük çoğunluğunun, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenlerin en önemlisinin yetersiz çalışma olduğu görüşünde oldukları, teknik ve işitsel yetersizlikler, çalgı eğitimcilerinin entonasyon konusu üzerinde yeterince durmaması, işitme derslerinin yetersiz geçmesi, akort sorunu, bireysel çalışma yapılmadan grup çalışması yapılması ve seslerin temiz basılamamasının diğer etmenler olduğu ve öğrencilerin entonasyon konusunda görevlerini tam olarak yerine getirmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar

göz önünde bulundurularak, entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi adına yapılan çalışmaların türünü, bu çalışmalara ayrılan zamanı, orkestra şeflerinin bu konuya ne kadar özen gösterdiklerini ortaya koyacak araştırmaların yapılması ve çoğaltılması, sol el konumu ve parmak kalıpları ile ilgili metot veya internetten edinilebilecek kaynakların kullanılması, dizi çalışmalarından yararlanılması, çalışılacak eserin tonuna ait dizi seslerinin yavaş bir şekilde çalınmasıyla, öğrencilerin çalınacak eserdeki sesleri kafalarında canlandırmalarının sağlanması, aynı şekilde dizi seslerinin farklı tartım kalıplarıyla çalınarak çeşitlilik sağlanması, entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenleri en aza indirebilmek adına orkestra çalışmalarının yapılacağı alanın düzenlenmesi, bireysel çalışmalara önem verilmesi, öğrencilerin entonasyon konusunda bilgilendirilmesi, entonasyon sorunlarını giderebilmeleri adına yol gösterilmesi, entonasyonun geliştirilebilmesi adına çeşitli uygulamalar yapılması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Entonasyon, Yaylı Çalgılar, Öğrenci Orkestraları, Öğretim Elemanı Görüşleri

Sayfa Sayısı : 71

Danışman : Doç. Dr. Yakup Alper VARİŞ

**THE INSTRUCTOR VIEWS ON SOLVING
THE INTONATION PROBLEMS AND IMPROVING
THE INTONATION IN STUDENT ORCHESTRAS OF STRING
INSTRUMENTS**

MS Thesis

Emine MİRAN

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

July, 2019

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze views of instructors on solving the intonation problems and improving intonation in student orchestras of string instruments. Qualitative research method has been used in the research. The study group of the research consists of 13 instructors who trained before or are still training in the student orchestras of string instruments in Departments of Music Education in our county. In this research, the data is collected by the semi-structured interview form developed by the researcher in accordance with the expert views. According to results of the research, the findings of the study revealed that majority of the participants runs some studies to improve intonation and solve intonation problems, most of the participants make some studies on organizing finger shifting and position of the left hand, in addition to these, all the participants emphasize the importance of scale studies to solve intonation problems and improve intonation. Also, majority of the participants think that inadequate studies is the most important factor that negatively affects intonation in the student orchestras of string instruments. Furthermore, other participants emphasize that other important negative factors are technical and auditory deficiencies, the inadequacy of instrumental educators on the subject of intonation, the inability of audition lessons, the problem of tuning, the group work without the individual work, inability to press the sounds fully and the students don't fulfill their responsibilities properly in the fields of intonation. By taking these findings into consideration, it might be suggested to do and augment researches revealing the types of studies to improve intonation and solve intonation problems, the spent time on these

studies and how much the conductor cares about the issue, to use method or sources from the internet about the position of the left hand and finger shifting, to use scale studies, to let students imagine the sounds of the piece to be performed by playing the scale sounds of the tone of the piece to be performed in a slow way ,to provide diversity by playing the scale sounds in different rhythm patterns in the same way, to organize the place where the orchestral performances are displayed to minimize the factors affecting intonation negatively, to attach importance to individual performances, to enlighten the students about the intonation, to lead them to solve the intonation problems and to run some studies to help them improve intonation.

Key Words : Intonation, String Instruments, Student Orchestras, The Views of Instructors

Number of Pages : 71

Advisor : Associate Professor Yakup Alper VARİŞ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI	II
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	III
KABUL VE ONAY	IV
TEŞEKKÜRLER.....	VI
ÖZ.....	VII
ABSTRACT	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XII
BİRİNCİ BÖLÜM	1
I. GİRİŞ	1
1.1 Problem Cümlesi	4
1.2 Alt Problemler	4
1.3 Araştırmanın Amacı.....	5
1.4 Araştırmanın Önemi	5
1.5 Sayılılar.....	6
1.6 Sınırlılıklar.....	6
1.7 Araştırmanın Temel Kavramları.....	7
1.8 İlgili Yayın ve Araştırmalar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	16
II. KURAMSAL ÇERÇEVE	16
2.1 Müzik Eğitimi	16
2.2 Çalgı Eğitimi.....	17
2.3 Orkestra	19
2.3.1 Yaylı Çalgılar Orkestrası.....	20
2.3.2 Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestraları	22
2.4 Entonasyon	23
2.4.1 Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyon.....	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	29
III. YÖNTEM	29
3.1 Çalışma Grubu	30
3.2 Veri Toplama Araçları ve Verilerin Çözümlemesi.....	32
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	34

IV. BULGULAR	34
4.1 Birinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	34
4.2 İkinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	35
4.3 Üçüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	36
4.4 Dördüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	37
4.5 Beşinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	39
4.6 Altıncı Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	40
4.7 Yedinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	41
4.8 Sekizinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	43
4.9 Dokuzuncu Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	44
4.10 Onuncu Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	46
4.11 On Birinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	47
4.12 On İkinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	48
4.13 On Üçüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	50
4.14 On Dördüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	53
4.15 On Beşinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	54
4.16 On Altıncı Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar	55
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	57
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	57
5.1 Sonuçlar	57
5.2 Tartışma ve Öneriler	58
KAYNAKÇA.....	62
EKLER.....	66

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	31
Tablo 2: Katılımcıların Görev Yaptıkları Üniversiteler.....	32
Tablo 3: Yaylı çalgı öğrenci orkestralarını çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik çalışma yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri	34
Tablo 4: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik uygulanan yaklaşımlara ilişkin katılımcı görüşleri	35
Tablo 5: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik çalışma yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri	36
Tablo 6: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik uygulanan yaklaşımlara ilişkin katılımcı görüşleri.....	37
Tablo 7: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri.....	39
Tablo 8: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri.....	40
Tablo 9: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmalar yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri	41
Tablo 10: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaların yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri	43
Tablo 11: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik dizi çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri	44
Tablo 12: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik dizi çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri	46
Tablo 13: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin/ izlemenin yeri ve önemine ilişkin katılımcı görüşleri	47
Tablo 14: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin/izlemenin yeri ve önemine ilişkin katılımcı görüşleri	48
Tablo 15: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenlere ilişkin katılımcı görüşleri	50
Tablo 16: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik metot, eser veya kaynak kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri	53
Tablo 17: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik metot, eser veya kaynak kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri.....	54
Tablo 18: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında öğrencilerin entonasyon konusunda sorumluluklarını yerine getirip getirmeme durumlarına ilişkin katılımcı görüşleri.....	55

SİMGELER VE KISALTMALAR

Ed.	Editör(ler)
s.	Sayfa(lar)
t.y.	Tarih yok
Vb.	Ve buna benzer
Yay. haz.	Yayına Hazırlayan(lar)
Y.Ç.Ö.O.	Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestraları
Yy.	Yüzyıl

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana hayatımızda yer alan ve hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiş olan müzik, birçok şekilde tanımlanmıştır. Bu tanımlarda yer alan ortak noktalara göre müzik; sevinçleri, hüznüleri, korkuları kısacası tüm duyguları ve düşünceleri belirli bir düzen içinde bir araya getirilmiş seslerle ifade etme sanatıdır.

İnsanın kendini ve doğayı seslerle anlattığı bu ortak paylaşım sürecinde önemli bir dil özelliğine sahip olan müziğin eğitimi insanlık var oldukça devam edecek olan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müziğin birçok tanımı yapılmıştır ve şüphesiz ki yapılmaya da devam edilecektir. Bu durum dünyanın farklı bölgelerinden insanların gökyüzüne baktığında, her birinin birbirinden farklı güzellikte görüntüler görmesine benzemektedir. Her insan kendi gözünün görebildiği yeri tanımlamakta, mantığının izin verdiği ölçüde hayal etmektedir. Nasıl ki evrenin tamamını gözle görmek mümkün değilse, müzik için de tek ve değişmez bir tanım yapmak aynı şekilde mümkün değildir. Müziği her insan görebildiği, sevebildiği, anlayabildiği ve başarabildiği kadar açıklayabilecektir.

Müzik konusunda daha iyi ve doğru bilgi sahibi olmak, sesin doğru kullanımını öğrenmek, çalgı icra edebilmek adına, okullarda, özel kurumlarda veya devlet kurumlarında müzik eğitimi verilmektedir. Müzik eğitimi ses ve çalgı eğitimi olarak iki alanda verilen eğitimidir. Ses eğitiminde birey doğru nefes alma tekniklerini, seslendireceği eserlerde kullanacağı nüans çeşitlerini, sağlıklı ve düzgün ses elde etme yöntemlerini ayrıntılarıyla öğrenmektedir. Çalgı eğitiminde ise birey çalgısının türüne göre, doğru nefes kullanımı, yay kullanma teknikleri, parmak geçişleri vb. konularda derinlemesine bir eğitim almaktadır. Burada amaç öğrenciye çalgısını etkin bir şekilde, doğru teknik ve doğru entonasyon ile icra etmesini sağlamaktır. Çalgı eğitimi,

genelden özenge ve nihayetinde mesleki müzik eğitime doğru derinleşip yoğunlaşan bir süreçtir.

Mesleki müzik eğitimi kurumlarında gerçekleştirilen çalgı eğitimi, müziği profesyonel olarak ele alan bireylerin meslek yaşamlarında önemli katkılar sağlayıcı özellik ve niteliğe sahiptir. Yaylı çalgılar eğitimi ise tüm dünyada müzik eğitimi ve çalgı eğitiminin etkin, önemli ve ayrılmaz bir parçasıdır.

Çoksesli müzik kültüründeki önemi ve işlevi bakımından dikkatle ele alınması gereken keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas olan yaylı çalgılar ailesi, senfonik orkestraların bel kemiğini oluşturmaktadır (Angı ve Birer 2013, s. 48-69).

Gerek güzel sanatlar liseleri gerekse müzik öğretmeni yetiştiren kurumların müzik eğitimi programlarında yaylı çalgılar eğitimi belirgin biçimde ön plana çıkan bir süreç ve boyut niteliği kazanmıştır.

Kendilerine özgü yapılarıyla orkestranın da temelini oluşturan yaylı çalgılar, keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas oluşmaktadır (Erol, 2004, s. 7). Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas çalan bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu yaylı çalgılar orkestrası müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki en önemli orkestra yapılanmalarındandır.

Entonasyon, ses aralıklarının çalgıyla veya vokalle norm kabul edilmiş bir akort standardına uyumudur. Doğru entonasyon, tüm nota aralıklarının seçilen standartta çalınması veya söylenmesi anlamına gelir. Yanlış entonasyon, sesin olması gereken sesten daha tiz ya da pes olmasıyla ortaya çıkmaktadır (Topoğlu, 2006, s. 20). Bir diğer tanıma göre entonasyon, seslendirme sırasında ses yüksekliklerinin doğru olması: Bir yapıtın seslendiriminde perdeleri mutlak bir kesinlikle verebilmek, sesleri doğru üretmektir (Say, 2005, s. 533). Orkestrada entonasyon bütünlüğünü sağlamanın temeli bireysel olarak çalgıdaki entonasyon çalışmalarına dayanmaktadır.

Müzikal ifadenin iyi ve doğru olabilmesinde icra esnasında entonasyon doğruluğuna dikkat edilmelidir. Burada seslendiricinin entonasyon bozuklukları konusunda hazırlık aşamasındaki farkındalığı, gerekli düzeltmeleri yapabilmesi ve bu hataları tekrar etmemesi önemlidir. Doğru entonasyon, düzenli ve disiplinli çalışmayla öğrenilebilir

ve kazanılabilir bir beceridir. Müzik eğitimcileri ve eğitim psikologları perde ayırımının, herhangi farklı bir akademik veya motor beceri gibi sonradan kazanılabileceği konusunda aynı grtedirler (Topoğlu, 2006, s. 2-23).

Yaylı algılar orkestralarında entonasyon en temel ve başlıca sorunlardan biri olarak belirmektedir. İlgili alan yazında entonasyon tanımına yer veren araştırmalara rastlamak mümkündür (Germen, 2013, Say, 2005, Topoğlu, 2006).

Tarkum'a (2006, s. 121-126) göre keman öğretimiyle ilgili amaç ve hedeflere ulaşmada entonasyona yönelik çalışmalar her bir icranın sanatsal değeri açısından olmazsa olmazdır ve çeşitli sebeplerle ortaya çıkan entonasyon sorunlarının temelinden kavranmasıyla oluşturulacak farkındalık ve entonasyonun doğruluğunu sağlayacak ğretim yöntemleri ve tekniklerinin uygulanarak geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Yaylı algılar öğretiminin başlangıcında, temel davranışların yanısıra entonasyona karşı hassasiyet geliştirilmeli, dikkatli bir biçimde zen gösterilmelidir.

Keman perdesiz olması nedeniyle eğitiminde güçlükler içeren emek ve zaman isteyen bir çalgıdır. Fiziksel yapısı gereği üzerinde perde bulunmayan ve sadece dört tel bulunmasına rağmen, yaklaşık 53 farklı nota ve perde üretmenin mümkün olduğu (Flesch, 2000; Akt. Ergen ve Bilen, 2010) keman eğitiminde entonasyon olgusu önemli bir problem oluşturmaktadır. (Ergen ve Bilen, 2010, s. 23-32). Bu problemin yaylı çalgıların diğer yeleri viyola, viyolonsel ve kontrbas içinde geçerli olduğunu belirtmek gerekir.

Yaylı çalgılarda entonasyonu geliştirme çalışmaları birçok çalgıya göre daha zordur. Yaylı çalgılarda notaların yerini gösteren perdelerin veya tuşların bulunmaması entonasyon çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Entonasyon geliştirme çalışmaları, ton içerisinde kalarak duru bir seslendirme yapabilmek açısından mutlak dikkat isteyen çalışmalardır. Toplu halde seslendirmenin gerçekleştirildiği orkestra içinde entonasyona gereken önemin gösterilmemesi durumunda elde edilen performans arzu edilmeyen düzeyde kalacaktır. Orkestra ynetkenleri ve alıştırıcılarının sorumluluğu ve alacağı önlemler bu noktada belirgin bir önem teşkil etmektedir. Tüm bu nedenlerle yaylı algılar orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik yaklaşımların

belirlenmesi ve entonasyon çalışmalarını etkileyen tüm faktörlerin titizlikle incelenmesi gerekmektedir.

1.1 Problem Cümlesi

Araştırmanın ana problemi “yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye ve entonasyonu geliştirmeye yönelik öğretim elemanı görüşleri nelerdir?” sorusuna dayanmaktadır. Bu ana problemden yola çıkarak araştırma süreci içerisinde, ülkemizdeki Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını daha önceden çalıştırmış ve çalıştırmakta olan öğretim elemanlarının, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

1.2 Alt Problemler

Araştırma problemine bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Öğretim elemanlarının yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik olarak çalışma yaptırma durumu nedir?
2. Öğretim elemanlarının yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik olarak uyguladığı yaklaşımlar nelerdir?
3. Öğretim elemanlarının yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik olarak çalışma yaptırma durumu nedir?
4. Öğretim elemanlarının yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik olarak uyguladığı yaklaşımlar nelerdir?
5. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarının yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
6. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarının yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
7. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasının yeri ve önemine ilişkin olarak öğretim elemanı görüşleri nelerdir?

8. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasının yeri ve önemine ilişkin olarak öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
9. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik dizi çalışmalarının yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
10. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik dizi çalışmalarının yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
11. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin/izlemenin yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
12. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin/izlemenin yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
13. Öğretim elemanlarına göre, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenler nelerdir?
14. Öğretim elemanları entonasyon sorunlarını gidermede kullanabilecekleri herhangi bir metoda, esere veya kaynağa sahip midir?
15. Öğretim elemanları entonasyonu geliştirmede kullanabilecekleri herhangi bir metoda, esere veya kaynağa sahip midir?
16. Öğretim elemanlarına göre, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarındaki öğrencileri entonasyon konusunda gereken sorumlulukları yerine getirmekte midir?

1.3 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye ve entonasyonu geliştirmeye yönelik öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda üniversitelerde mesleki müzik eğitimi veren ve yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını çalıştıran veya çalıştırmış olan öğretim elemanlarının, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik görüşleri alınmıştır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve yeni çözüm önerileri sunulması

açısından önem arz etmektedir. Daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde Türkiye’de entonasyon sorununa yönelik çalışmaların gerçekleştirildiği anlaşılmış ancak orkestrada entonasyon sorunlarına yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle araştırma ülkemizde yapılan ilk bilimsel çalışma olma niteliğindedir. Bu araştırma, yaylı çalgılar eğitimi alanına ve Türk müzik eğitimine katkıda bulunmayı amaçlaması bakımından da önemlidir.

1.5 Sayıtlar

Bu araştırma aşağıda verilen sayıtlara dayalı olarak yapılmıştır:

- Görüşme yapılan öğretim elemanlarının sorulan sorulara dürüstlük ve içtenlikle cevap verdikleri,
- Toplanan verilerin gerçeği yansıttığı,
- Araştırmada kullanılan ulusal ve uluslararası kaynaklardan yazın taraması yapılarak elde edilen verilerin yeterli olduğu sayıtlarından hareket edilmiştir.

1.6 Sınırlılıklar

Araştırma,

- 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ile,
- Ülkemizdeki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan ve yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını daha önceden çalıştırmış veya çalıştırmakta olan 13 öğretim elemanı ile,
- Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında yaşanan sorunlardan entonasyon sorunu ile,
- Öğretim elemanlarının yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında yaşanan entonasyon sorunlarına ve entonasyon geliştirme çalışmalarına ilişkin görüşleri ile,
- İlgili ulusal ve uluslararası alan yazın taraması sonucu toplanan verilerle sınırlıdır.

1.7 Araştırmanın Temel Kavramları

Entonasyon: Özellikle topluluk içindeki çalgıcıların performans sırasında hangi vuruşu tam olarak ürettiklerinin derecesidir (Randel, 2003, s. 416). Ses tutarlılığı (Çalışır, 1999, s. 88).

Çalgı: Müzikal sesler üretmek amacıyla yapılmış, belirli biçim, tını ve kullanım özellikleri olan alet (Say, 2005, s. 371).

Çalgı Topluluğu: Farklı türlerde birçok çalgının bir arada bulunduğu topluluktur.

Çokseslilik: Birden fazla ses partisinin yer aldığı ses ya da çalgı müziği. Çoksesliliğin iki teknik yönsemesi vardır: “Polifoni” olarak nitelenen kontrpuan tekniğine dayalı yatay çokseslilik, “Homofoni” denen armoni sistemine dayalı dikey çokseslilik (Say, 2005, s. 395).

Ajilite: Bir enstrümanın atık, çevik, seri olarak çalınması durumuna verilen isim.

Diyapazon: Titreştirildiğinde ana seslerden birini veren, U biçiminde, küçük bir çelik araç (Türk Dil Kurumu).

Tını: Müzik aletlerinin çıkardıkları sesleri birbirinden ayırt etmeye olanak sağlayan ses özelliği.

Virtüöz: Üstün, usta sanatçı. Üstün yetenekli çalgı ve ses sanatçısı (Say, 2005, s. 588).

Sonorite: Ses gürlüğü, seslilik (Çalışır, 1999, s. 200).

Konzertmeister: Orkestradaki baş (solo) kemancı (Çalışır, 1999, s. 124).

1.8 İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bu bölümde, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik yaklaşımların incelenmesi aşamasında, entonasyon ile ilgili alanyazından ulaşılan araştırmalar yer almaktadır.

Bu araştırmaların 3 tanesi yüksek lisans tezi, 3 tanesi doktora tezi, 6 tanesi makale ve 1 tanesi de bildiri olmak üzere toplam 13 tanedir.

Sarıçiftçi (2001) çalışmasında, müzik eğitimi anabilim dallarında okutulan “Toplu ses eğitimi” derslerinde karşılaşılan entonasyon sorunlarının araştırılması, değerlendirilmesi ve bu sorunların çözümünde uygulanacak yöntemlerin belirlenmesini amaç edinmiştir. Bu amaç doğrultusunda Toplu Ses Eğitimi veren öğretim elemanlarının entonasyon sorununa ilişkin görüşleri ile ilgili anket uygulaması yapılmıştır. Uygulanan anket sonucunda; koro üyelerinin işitsel algı düzeyindeki yeterliliğinin, doğru nefes, doğru duruş-oturuş ve ses egzersizlerinin, şarkı söylemeye ilişkin organların doğru çalıştırılmasının ve zarar görmemesinin, dilin doğru kullanılmasının (boğumlama-artikülasyon), çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı-yumuşaklığının sağlanmasının, entonasyonu olumlu yönde etkileyeceği görüşünde birleşmişlerdir. Ayrıca seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğu entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir görüşüne öğretim elemanları büyük bir oranda katılmış olup, çalışma yetersizliğinden doğan güvensizliğin de entonasyonu olumsuz yönde etki yapacağı görüşü büyük bir oranda kabul görmüştür. Bu sonuçlar ışığında; toplu ses eğitiminde entonasyon sorununu gidermek için planlı, disiplinli ve titiz bir çalışılması, koro yönetkenlerinin koro üyelerinin müziksel işitme-okumaya ilişkin sorunlarını çözmeleri, nefes ve ses eğitimi çalışmalarını düzenli bir biçimde sürdürmeleri, koronun seviyesine uygun eserler seçilmesine ve dilin doğru kullanılmasına özen göstermeleri, koro şefinin, korosunu iyi motive edebilmesi, motivasyonunun kaynağı olabilecek tek düzelikten kaçınması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Topoğlu (2006) çalışmasında, yaylı çalgı çalışma sürecinde eşlikli çalışmanın ve parmak açma çalışmalarının önemini belirtmeyi ve viyolonsel çalışma sürecinde karşılaşılan entonasyon sorunlarının çözümü için öneriler sunmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda; orta düzey viyolonsel öğrencilerine yönelik eşlikli parmak açma çalışmalarından oluşan bir viyolonsel eğitimi metodu oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu metotta, orta düzey viyolonsel çalıcısının öğrenmiş olduğu birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü pozisyonları, bu pozisyonlardaki tüm sesleri, pozisyonlar arasındaki geçişleri ve parmak kıvraklığını (ajelite) geliştirip pekiştirmeyi amaçlayan etütlere yer verilmiştir. Oluşturulan metot ile birlikte öğrencilerin entonasyon problemlerini sağlıklı bir şekilde çözümlayebilmeleri umulmaktadır. Metodun, eşliklerle birlikte çalışıldığında amacına ulaşabileceği ifade edilmiştir. Sonuç olarak, bu metot önerisinin,

entonasyon sorunları yaşıyan tüm viyolonsel öğrencilerinin parmak açma sürecinde her gün düzenli olarak kullanması halinde, bu sorunların çözümünde yardımcı olacağı, özellikle çalıştıkları parçaları eşlikle çalışma olanağı bulamayan, dolayısıyla doğru bir entonasyonla çalıp çalmadıklarının farkına varamayan öğrenciler için yararlı olabileceğı ifade edilmiştir.

Dikici (2014) çalışmasında, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri programlarında yer alan viyolonsel eğitiminde entonasyon probleminin çözümüne yönelik yöntemler konusunda saptamalarda bulunup, öneriler sunmayı amaçladığı araştırmasında, Muğla, Aydın ve Denizli illerindeki, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü'nde okuyan ve bireysel çalgısı viyolonsel olan 68 öğrencinin görüşlerini almıştır. Çalışmada, viyolonsel eğitiminde entonasyon probleminin çözümüne yönelik olarak, etüt ve eserleri form bilgisine dikkat ederek çalışmanın gerekli bir çalışma olduğu, yeterli zaman ayırıp çalışma bilincinin oluştuğı takdirde, günlük ve düzenli çalışmanın, entonasyon problemini çözeceğine ilişkin görüşe katıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında; bir etüt ya da eser çalışılmaya başlanmadan önce entonasyon problemini aşmak için, etüt ya da eserin motif, cümle ve dönemlerini belirleyip buna göre çalışılması, günlük ve düzenli çalışma alışkanlığı kazanılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Ergen (2010) çalışmasında, ilköğretim düzeyinde eşlikli çalmaya dayalı keman eğitiminin eşliksiz çalmaya dayalı keman eğitime göre entonasyon, özgüven ve tutum üzerindeki etkisini araştırmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında, Balıkesir Hatice Fahriye Eğinlioğlu İlköğretim Okulu'nun 3,4 ve 5. sınıflarında eğitim gören 30 öğrenciyle öntest-sontest kontrol grubu oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda; eşlikli çalmaya dayalı keman eğitimi alan çocuklar ile eşliksiz çalmaya dayalı keman eğitimi alan çocukların entonasyon performansları, özgüvenleri ve derse karşı tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak; eşlikli çalmanın müzik eğitiminde öğrencilerin tercih ettikleri bir öğrenme tarzı olduğu fakat çalgı eğitiminin uzun süren bir süreç olması sebebiyle, kullanılan aynı yöntemlerin zaman içerisinde çocuklar için cazibesini yitirebileceğı, bu durumu ortadan kaldıracılabilmek amacıyla eşlik durumlarının çeşitlendirilmesinin eşliğin çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini

daha da güçlendirebileceği ifade edilmiştir. Değişik seçeneklerle eşliğin (farklı enstrümanlar, farklı armonik yapılar) etkileri ve bu seçeneklerin birbirlerine göre etkililik durumlarını ana araştırma değişkeni olarak ele alan çalışmalar yapılması; böylelikle çocuklara yönelik eşlikli kitaplar hazırlanması, bu kitapların çeşitlilik içermesi, öğrencilerin ders dışında da çalışmalarında kullanabilmeleri için eşlikleri içeren cd kayıtlarının da bulunması önerilmiştir. Ayrıca bu alanlarda yapılacak çalışmaların artmasının sorunun çözümüne fayda sağlayacağı ifade edilmiştir.

Topoğlu (2010) çalışmasında, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören orta düzey viyolonsel öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları entonasyon sorunlarını, kullanmakta oldukları özdüzenlemeli öğrenme stratejilerini saptamak, Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları Metodunun ve çalışılan eserlerin eşliklendirilmesinin, viyolonsel öğrencilerinin entonasyon sorunlarına, kullanmakta oldukları özdüzenlemeli öğrenme stratejilerine ve derse ilişkin görüşlerine olan etkilerini belirleyerek eşlikli çalışmanın, çalgı çalışma sürecindeki yerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları Metodunun ve eşlikli çalışmaların uygulanmasından sonra araştırmaya katılan tüm öğrencilerin çalıştıkları eserlerde gerçekleştirdikleri entonasyon hatalarının azaldığı anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgulara göre eşliksiz çalınan dizilerdeki entonasyon performansı ve entonasyon algısı eşlikli olanlara göre daha az doğrudur. Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları Metodunun ve eşlikli çalışmaların uygulanmasından sonra araştırmaya katılan bazı öğrencilerin çalıştıkları etütlerde gerçekleştirdikleri entonasyon hatalarında bir düzelme gözlemlense de etütlerdeki düzelmelerin ya da bozulmanın, etütlerin zorluk derecesinden olumlu ya da olumsuz etkilendiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinde Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları Metodu ve eşlikli çalışma kullanımlarının doğru entonasyon ile çalmaya olumlu etkisi olduğunun söylenebileceği ifade edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak; Türkiye'de yaylı çalgı eğitimi veren kurumlardaki eşlik derslerinin saatleri artırılması, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında okutulan eşlik derslerinin sadece öğrencilerin okul şarkılarına piyano ile eşlik etmesi olarak algılanmayıp bu derslerin özellikle yaylı çalgı öğrencilerinin çalıştıkları eserlere eşlik yapılan dersler haline gelmesi, viyolonsel dersine ve

viyolonsel çalışma sürecine ilişkin sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinde daha başarılı olabilmeleri, entonasyon hatalarını kendi başlarına çalışırken fark edebilmeleri ve çaldıkları her sesin armoni içerisinde bir anlamı olduğunu kavrayabilmeleri için Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları Metodu ve buna benzer çalışmaların eğitim sürecinde yerlerini almalarına dair görüşler önerilmiştir.

Varış (2007) çalışmasında, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları “Orkestra ve Yönetimi” dersinin öğretim sürecinin mevcut durumunu saptayıp değerlendirmiş, dersin daha işlevsel bir yapıya ve işlerliğe kavuşturulmasına katkıda bulunmayı amaç edinmiştir. Araştırma sonucunda, “Orkestra ve Yönetimi” dersi öğretim sürecine ilişkin olarak eğitim fakültelerinde uygulamaların farklılaştığını, bu derse giren öğretim elemanlarının öğretim programlarının çağdaş bir nitelik göstermediği, yönetme teknikleri ve becerilerine yönelik etkinliklere büyük ölçüde sınırlı olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada ilgili çevrelerin kullanması amacıyla dersle ilgili çağdaş bir çerçeve program oluşturulmuştur. Çalışma sonucuna bağlı olarak ders için kullanılabilir, öğrenci düzeyine uygun dağarcık oluşturmak amacıyla bestecilerin yeni eserler yazmaya özendirilmesi gerektiği, derse uygun dağarcık genişletilme çabalarının artırılması vurgulanmıştır.

Akgün (2006), çalışmasında, koristlerin birbirleriyle uyumlu bir biçimde söylemeleri ve doğru entonasyona sahip olmalarının koronun olmazsa olmaz özelliklerden olduğunu belirtmiştir. Çoğu koro yöneticisinin entonasyonu öncelikle işitme olgusuyla bağdaştırdıkları, oysa entonasyonu geliştirmek için sesleri daha iyi duymaya ek olarak grup çalışmalarını özen ve titizlikle ele almanın (partiler ayrı ayrı olmak üzere) ve doğru ses tekniklerinin hassasiyetle kullanılmasının gerektiğini belirtmiştir. Bu çalışmada koroda entonasyon problemlerini çözmeye yönelik çalışmalar üzerine yoğunlaşmıştır. Entonasyon problemini düzeltmenin iki aşamalı bir işlem olduğu, ilk aşamanın yatay ve dikey çok sesliliği sağlayabilmek amacıyla müziksel anlayışı ve müziksel duymayı geliştirmek olduğu, ikinci aşamanın ise sade olan tek sesli eserleri söylemek ve ses üretimindeki eksiklikleri ve yanlışları ortadan kaldırmak olduğu belirtilmiştir. Esasında asıl yapılması gerekenin bu değişik yöntemlerin tümünü işe koşup, koristleri probleme karşı zinde ve uyanık tutacak alıştırmalara yer vermek ve grup çalışmalarında bunları uygulayarak doğru entonasyonu elde etmek olduğu da

çalışmada ayrıca belirtilmiştir. Soruna farklı açılardan yaklaşılmasının, koro üyelerinin partisyonu yatay ve dikey olarak dinleyip takip etmelerinin, ses üretimini ve ses tekniğini öğrenerek geliştirmelerinin gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Tarkum (2006) çalışmasında, keman eğitiminde ortaya çıkan bazı entonasyon sorunlarının çözümüne yönelik çalışmaların neler olabileceğine değinmiş, araştırma için yazılı kaynaklar ve gözlemlerden yararlanmışır. Çalışma sonucunda, yaylı çalgı çalan bir kişinin entonasyonunun doğruluğunun, bu icracının işitsel tasarımlarının netliğine ve içsel duyuş düzeyine bağılı olduğunu, içsel duyuşun icracının, gerçekte duyulan müziğin yanında, sanki bir ön duyuşla, zihninde bu müziği canlandırmasını da sağladığını belirtmiştir. Bu durumun, entonasyon çalışmalarına yaklaşımın nasıl olması belirlenmesinde temel hareket noktası olmasının önemini vurgulamıştır.

Hopkins (2012) çalışmasında, öğrencilerin entonasyon duyarlılığını geliştirmek için öğretmen tarafından kullanabilecek stratejilerden söz etmiştir. Entonasyon hatalarını düzeltmede kulaktan öğretim metotlarından söz etmiştir. Kulaktan öğrenilen şarkıları kullanarak şarkıları yeni tonlarda ve sol el kalıpları ile vermek, pozisyon değişimini ve vibratoyu kulaktan öğretmek, yeni yay tekniklerini kulaktan öğretmek (örn. yay vuruşları, tonal kavramlar, nüanslar, cümleme), basılı partiler kullanmayan alternatif stiller çaldırmak (feydel, caz veya rock gibi), şarkıları armonik altyapılı cd li bir metot kitabı yoluyla ya da bir yazılımla çaldırma (band in a box ya da smartmusic gibi). Bunun dışında sol el pozisyonu ve parmak kalıplarının iyi oturtulmasının, öğrencilerin kendi çalgılarını akortlamasının ve iyi bir entonasyonla çalma sorumluluğunu almasının, öğrencilerin çalmadan önce ses perdelerini zihinlerinde canlandırabilmeleri için dizi çalışmaları yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilecek çalışmalar olduğunu ifade etmiştir. Ses uyumlama oyunlarının, yani öğrencilerden açık tel olmayan uzun bir ses çalmalarını isteyip, bu sestten çıkıp daha sonra bu sese geri dönerek öğrencilerin doğru aralıkları akort dışı aralıklarla karşılaştırıp duymalarını sağlayarak da entonasyon çalışmaları yapılabileceği ifade edilmiştir. Entonasyona değinirken semptomların değil nedenin ortadan kaldırılması gerektiğinin unutulmamasını vurgulamıştır.

Angı ve Birer (2013) çalışmalarında, keman öğretiminde meydana gelen entonasyon problemlerinin hangi sebeplerden kaynaklandığını, özellikle yaylı sazların öğretimi

açısından konunun hassasiyet ve önemini vurgulamayı, bu problemin giderilip çözülebilmesi için yapılabilecek birtakım uygulamaları ortaya koymayı amaçladıkları araştırmalarında, Türkiye’de 10 üniversitenin eğitim fakültelerindeki müzik eğitimi anabilim dallarında çalışan keman öğretim elemanlarına anket uygulaması yapmışlardır. Anket tekniğiyle yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlara göre; entonasyonla çalgı öğretimi arasında doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda; örneğin, keman çalmak için gereken en önemli şartlardan müzikal dikkat, algı ve bellek konularında işitsel alanın tamamı açısından donanımlı olmanın büyük kolaylık sağlayacağı ifade edilmiştir. Bir kemancının, çalgısının, teknik yeterliğinin öğretmenin nitelikli olmasının entonasyon için tek başına yeterli olmayacağı, eğer kişinin işitsel algısı yeterli değilse, ortaya koyduğu ses kalitesi ve temizliğinin her zaman şüphe taşıyacağı, buna bağlı olarak keman öğretiminin ön koşulunun iyi bir işitsel yetenekten geçtiği ifade edilmiştir. Bu sonuçlar ışığında; keman eğitiminde entonasyon kavramı üzerinde özen ve dikkatle durulması, gerekli tedbir ve önlemlerin zamanında alınması gerektiği, entonasyonla ilgili hataları asgari düzeye indirmek amacıyla, entonasyonun önemini anlatılması ve bilinçli çalışma alışkanlığı kazandırılması, bireylere fiziksel yapılarına en uygun çalgının seçtirilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Germen (2013) çalışmasında, klarnet eğitim süreci içerisinde öğrencinin entonasyon bilincinin gelişmesini amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda 6 aylık bir çalışma programı oluşturulmuş, oluşturulan program konservatuvar eğitimi alan ortaokul seviyesinden ve yüksekokul düzeyinde iki öğrenciye uygulanmıştır. Bu süreç içerisinde öğrencilerin değişik zamanlardaki seslendirimleri kayıt edilmiş ve rastgele bu örneklerden anlık çözümler yapılarak bir entonasyon değerlendirme ölçütü meydana getirilmiştir. Bunun için öğrencinin seviyesine uygun etüt veya parçalardan seçilmiştir. Araştırmada; tanımlanan entonasyon hata ölçütü değerlendirmelerinin çözümlerinde her iki öğrencide de göze çarpan bir gelişim tespit edilmiştir. Ha keza lisans dönemi öğrencisinin oda müziği performansında da entonasyonun iyileştiği görülmüştür. Öğrenci grupla icra ederken grupta diğer çalanlarla uyum düzeyinin arttığını belirterek birlikte çalışmanın verimliliğini artırdığını vurgulamıştır. Bu sonuçlar ışığında; doğru entonasyonu sağlamanın bir müzik eğitimcisi açısından her zaman aşılması gereken ciddi bir problem olduğu ifade edilmiş, entonasyona çalışma

disiplini içerisinde yaygın bir biçimde yer verilmesi ve günlük çalınan eserlerle bu bilincin geliştirilmesinin öğrenciye büyük yarar sağlayacağına dair önerilerde bulunulmuştur.

Sonsel ve Tanrıverdi (2019) çalışmalarında, piyano eşlikli başlangıç viyola öğretiminin entonasyon hâkimiyeti açısından incelenmesini ve değerlendirilmesini hedeflemiştir. Bu hedef doğrultusunda 2014 – 2015 eğitim öğretim yılında öğretim programı olarak kullanılmakta olan “Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. Sınıf Türk ve Batı Müziği Çalgıları Viyola” ders kitabının ilk üç ünitesinin form ve armonik analizini yapılarak eşiklendirmişlerdir. Çalışma grubuna dahil edilen öğrenciler kontrol ve deney grubu olarak iki gruba ayrılmış ve 12 haftalık deneysel süreçte deney grubundaki öğrencilere piyano eşlikli viyola başlangıç eğitimi, kontrol grubundaki öğrencilere ise piyano eşiksiz viyola başlangıç eğitimi verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, deney grubu öğrencilerinin “Entonasyon Gelişim Ölçekleri” toplam sınav puanları, kontrol grubu öğrencilerine oranla yüksek bulunmuştur. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “Entonasyon Gelişim Ölçekleri” toplam sınav puanları ile kalıcılık toplam puanları arasında her iki grupta da olumlu yönde bir fark olmuş ancak deney grubundaki öğrencilerin lehine sonuçlanmıştır.

Topoğlu (2012) çalışmasında, yaylı çalgı çalışma sürecinde entonasyonun önemini vurgulamak ve ilgili literatür doğrultusunda entonasyon sorununun çözümüne yönelik öneriler getirmeyi amaçlamıştır. Entonasyon doğruluğunun Orkestra /Oda Müziği dersleri bünyesinde kurulan yaylı çalgı orkestralarının ve Bireysel Çalgı Eğitimi Derslerinin öncelikli konuları arasında olduğunu, tüm yaylı çalgı çalanların önemli sorunlarından birini oluşturan entonasyon ile ilgili ülkemizde ve dünyada gerçekleştirilen araştırmaların sayısının oldukça az olduğunu ifade etmiştir. Entonasyonun tanımlaması yapılmış, entonasyonu etkileyen faktörlerden bahsedilmiştir. Çevresel faktörler (çalışılan odadaki sıcaklık, nem gibi), çalgıdaki yapısal bozukluklar (tuşe, teller ya da tuşlardaki bozukluklar), öğrencinin aralıkları fark edememesi bunlardan bazılarıdır. Entonasyon doğruluğunun da deneyimle alakalı olduğu ifade edilmiştir. Çalışmada dünyada ve ülkemizde entonasyon ile ilgili yapılmış çalışmalardan bahsedilmiştir. Sonuç olarak Türkiye’de yaylı çalgı eğitimi veren kurumlardan biri olan Eğitim Fakültelerine bağlı müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda entonasyon doğruluğunun, pek çok çalgıda olduğu gibi yaylı çalgı çalışma

sürecinde de önemli ve temel sorunlardan biri olarak karşımıza çıktığı ifade edilmiştir. Doğru entonasyon ile çalabilmenin ses ayrımı ve ses eşleştirme becerilerine sahip olmayı gerektirdiği, ayrıca doğru entonasyon ile çalabilmenin ancak tonda çalma ile mümkün olacağından çalıcının parça içerisindeki ton değişikliklerini armonik olarak analiz edip buna göre çalışını şekillendirmesi gerektirdiği de ifade edilmiştir. Entonasyon doğruluğunun çalıcının deneyimiyle doğru orantılı olduğu, çalgı eğitiminde deneyimin, çalgı çalışma süresi ile doğrudan ilişkili olduğundan çalgı çalışılan süre boyunca entonasyonun, çalışmaların ilk aşamasından itibaren önemini vurgulanarak doğru entonasyon ile çalmaya çalışılmasının önem taşıdığı ifade edilmiş, ayrıca eşlikli çalışmaların entonasyon doğruluğunu geliştirdiğini de önemle ifade etmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Müzik Eğitimi

Eğitim döneminin ilk yılları ile birlikte birey, müzik eğimine de başlangıç yapmaktadır. Anaokulu dönemlerinde çocuk şarkıları, basit ritim aletleri öğretimi ile başlayan müzik eğitimi, ilkokul döneminde okul şarkıları ve milli marşların öğretimi ile, müzikli oyunlar, flüt, melodika vb. çalgıların öğretimi ile devam etmektedir. Bu süreç, lise dönemine kadar sürmekte olup, sonrasında bireyin yeteneği ve isteğine göre devam eden bir süreçtir. Müzik eğitimi, genel, özengen ve mesleki olmak üzere 3 türe ayrılır.

Genel müzik eğitimi, “iş- meslek, okul, bölüm, kol- dal ve program ayrımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup; sağlıklı, dengeli ve mutlu bir ‘insanca yaşam’ için gerekli ortak genel sanat kültürünü kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 1994, s. 71). Anaokulundan başlayıp lise dönemine kadar devam eden eğitim sürecinde alınan müzik eğitimi genel müzik eğitimini oluşturur.

Özengen müzik eğitimi, müziğin herhangi bir dalına amatör bir şekilde ilgi duyan kişilerin aldıkları eğitimdir. Özengen müzik eğitiminde herhangi bir zorunluluk söz konusu değildir, kişi ilgi duyduğu alanda kendi isteği doğrultusunda eğitim almaktadır. Özel kurumlar veya devlet kurumları tarafından açılan kurs merkezleri özengen müzik eğitimi almak isteyenler için eğitim veren kurumlardandır.

Mesleki sanat eğitimi, “sanat alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, sanata belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği sanatsal davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.” (Uçan, 1994, s. 73).

2.2 Çalgı Eğitimi

Müzik eğitimi çeşitli öğretim etkinliklerinden meydana gelen bir süreçtir. Bu etkinliklerin bir boyutu çalgı eğitimidir. Bireyin müzikal davranışlarında herhangi bir çalgı yoluyla kasıtlı ve istendik davranış kazandırma, geliştirme ve değiştirme süreci olarak tanımlanan çalgı eğitimi, bireye müzikal yeteneğini ve birikimini arttırma olanağı sağlar. Mesleki uygulama sürecinde sıklıkla çalgı eğitimine ihtiyaç duyulacağı göz önüne alındığında, müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitiminin önemi bir kat daha artmaktadır. Müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda yapılan eğitim, müzik öğretmeni adaylarının çalgısında yeterli düzeye gelmesi ve ilerde meslek yaşamında çalgısını kullanabilmesini amaçlar. Önceden oluşturulan amaç ve program içeriğinde gerçekleştirilen çalgı eğitimi, müzik öğretmeni adaylarını çalgısında yetkin, birikim sahibi ve donanımlı hale getirmeyi hedefler. Çalgı eğitimi, kapsamlı, disiplin ve sabır gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte öğretmen adayına büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir (Akyürek, 2009, s. 3).

Çalgı çalmak insanın bir nesneyle kurduğu iletişim boyutunda gerçekleştirdiği en üstün düzeydeki becerilerden biridir. Kendi duygularını yarar gözetmeksizin bir araç kullanarak ortaya koymaya çalışan insan, çalgı çalarak veya çalmaya çalışarak bu beklentisini geliştirir. Bir çalgıyı iyi derecede çalmak, hangi beceri düzeyinde olursa olsun insan için zor ve sıkıntılı bir çalışma süreci gerektirir. Dinleyiciler tarafından takdirle karşılanan çalgıcılar veya performanslar, sanatçının uzun yıllar ve emek dolu saatlerinin bir ürünüdür. Deyim yerindeyse sanatçının çalgısında başarılı olması iğneyle kuyu kazmakla eş değer bir süreçtir. Hangi müzik türü veya hangi çalgı olursa olsun, profesyonel bir icracı için “son” asla olmayacaktır. Sürekli olarak kendi içinde bir devinim ve ilerleme göstermesi gereken çalgı icrası, fiziksel koşulları el verdiği süre boyunca çalgısını yanından ayırmaksızın bir yaşam sürdürecektir ve çalışmaya devam edecektir. Çalgı, müzisyenin kendisinde bir parça veya vazgeçemediği bir nesne olduğu zaman sanatçı ve dinleyici için iyi icra ve müzik kaçınılmaz olur (Ece, 2013, s. 161).

Çalgı eğitimi, bireyin kendini gerçekleştirme sürecinde en önemli araçlardan biri olan müzik eğitiminin amaçlarını gerçekleştirmede son derece işlevsel ve etkin bir özelliğe sahiptir. Çalgı eğitimi, bireylerin kendilerini ifade etme, toplumsal gereksinimlerini

karşılama, zihinsel, psikolojik ve hareki davranışlarını bir bütün halinde geliştirme amacıyla doyuma ulaşmalarının yolunu açan bir süreçtir.

Kuramsal boyuta sahip olmasının yanısıra daha çok uygulamaya dayanan çalgı eğitimi, müzik bilgisini, kültürünü, öğretmenlik becerilerini ve müzisyenliği geliştirebilmek açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalgı dersleri; teknik, müzikal, toplu çalma, sunum ve yaşam becerileri geliştirmeye yönelik içeriğiyle çok yönlü ve karmaşık bir yapıdır (Çilden, 2016, s. 2208).

Çalgı eğitimi; önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, programlı bir şekilde, yüz yüze eğitim yaklaşımı esas alınarak yürütülen ve bireye özgü niteliklere uygun olarak düzenlenen, çalgı öğretim süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç içinde öğrenci, çalgı hakkında bilişsel, devinişsel ve duyuşsal öğrenme alanlarında temel bilgi ve beceriler ile tüm teknik davranışları kazanmakta ve belirlenen hedefleri çalgısı aracılığıyla gerçekleştirmektedir (Yalçınkaya, Eldemir, Sönmezöz, 2014, s. 1584).

Çalgı eğitimi, bir ya da birden çok çalgının kullanılmasıyla genellikle bireysel, bazen de toplu biçimde yapılan; bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik alanında ve müziksel anlamlarda içeriği bulunan istendik davranışlar kazandırabilme eğitimi olarak nitelendirilebilir (Sonsel ve Tanrıverdi, 2019, s. 575-595).

Müzik eğitimi anabilim dalları, öğretim plan ve programları dahilinde yer alan tüm derslerin birbirleriyle olan ilişkisi ve tamamlayıcı özelliğinden dolayı amaca yönelik en işlevsel eğitim programlarından biridir ve bu program içinde en önemli kollardan birisi de çalgı eğitimidir. Birey, çalgı eğitimi yoluyla müziği ve müzik eğitimini daha iyi algılayıp yorumlayabilir (Parasız, 2009, s. 3).

Çalgı eğitimi, bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan, yöntemler bütünüdür. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini verimi arttıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar, çalgı eğitiminin başlıca amaçlarıdır (Parasız, 2009, s. 4).

Çalgı eğitiminde önemli olan, öğrencinin doğru ya da yanlış ses çaldığını kendisinin duymasıdır. Öğrencilerden beklenmesi gereken, öğretmeni uyarmadan çaldığı sesin

entonasyon durumunu kendisinin duymasıdır (Swift, 2003; Akt. Sonsel ve Tanrıverdi, 2019).

2.3 Orkestra

Orkestra, çeşitli çalgı sanatçısı gruplarından oluşan, her grubun eserdeki müzikal ifadeye katkıda bulunduğu dengeli ses bileşimlerini örgütleyen geniş çalgı topluluğu. İlke olarak bir şef tarafından yönetilir (Say, 2005, s. 628).

Hemen bütün dillere aynı sözcükle girmiş olan terimin kökeni, eski Yunancadaki “*orchestra*”dır: Antik tiyatrodaki sahneyle seyirciler arasındaki alana orkestra deniyordu. Bu alanda şarkıcılar ve dansçılar gösteri yaparlardı (Say, 2001, s. 212).

Munch (2008) orkestrayı şu şekilde tanımlar: “Orkestra, her istediğinize uyum gösteren, uysal, mekanik bir çalgı değildir. Bir insan topluluğudur her şeyden önce: bir fizyolojisi, dürtülmeyi değil, yönlendirilmeyi bekleyen refleksleri vardır” (s. 65). Bu refleksleri yönlendirmekle yükümlü olan kişi orkestra şefidir.

Orkestrada eşgüdümü sağlayarak çalgı sanatçıları anlatım açısından yönlendirmek üzere onlara önderlik eden müzikçiye orkestra şefi denir. Topluluğun sanatsal sorumluluğunu üstlenen orkestra şefi, ritmik hareketin vuruşlarını ve tempoları belirtmek, çalgıların kendi partisine girişlerini işaret etmek, müziksel dinamiklerdeki değişimleri uygulamak, tınısal dengeleri gözetmek, seslendirme hatalarını çözümlenmeye yardımcı olmak ve yorumun açık, anlaşılır, duyarlı bir müzikal bütünlük içinde sunulmasını sağlamak gibi sanatsal yükümlülükleri gerçekleştirir (Say, 2001, s. 214).

Munch (2008), orkestra şefinin görevini şu şekilde açıklar: “Her konser, sonsuz bir zihin gücü, kas ve sinir gücü harcamayı gerektirir. Şef konser sırasında, neredeyse yaşamından bir parçayı verir gibi olmalı, en iyi sonucu elde etmek üzere, soğukkanlılığını bir an bile elden bırakmamalıdır” (s. 19).

“Orkestra şefi” teriminin içinde bir “hükmetme, yönetme” ögesi vardır. Ama, kuru kuruya komut vermekten çok daha önemli olan, o komutların içeriğini açıklayabilmek, onları benimsetebilmektir.” (Munch, 2008, s. 12).

2.3.1 Yaylı Çalgılar Orkestrası

17. yy. başlarında doğan opera sanatı, şarkıcıların aryaalarına eşlik etmek için kurulan küçük kadrolu çalgı topluluklarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Amacı operaya eşlik etmek olan bu küçük çalgı gruplarına, buldukları yerin adı verilerek orkestra denmeye başlanmıştır. Bu yüzyılda Fransa kralı 14. Louis'in hizmetine giren Lully, sarayda kurduğu orkestra ile bir model oluşturmuş, bu orkestra, şarkıcılara ve dansçılara eşlik etmenin yanında, aynı zamanda bağımsız çalgı müziği de icra eden bir topluluk olmuştur. Lully orkestrasında yaylılarla birlikte, 2 flüt, 2 obua, 1 fagot, 1 klavsen, 2 trompet ve timpani kullanmıştır. Lully orkestrasında gereksiz süslemeleri kabul etmeyerek, bireyselliğin karşısında, toplu çalma disiplinini yerleştirmiştir. (Yöndem, 2005, s. 3).

Çalgıların orkestral bütünlük yönünden bilinçle yerleştirilmesi 1650'den sonra başlamıştır. Fransa'da Jean-Baptiste Lully'nin kullandığı orkestra, beş partili bir yaylılar topluluğunun yanı sıra, iki obua ve bir fagottan oluşan üflemeli triosunu içeriyordu. İtalya'da Napoli Okulu'nun orkestraları ise kural olarak yaylılar topluluğu ile iki obua ve iki kornodan oluşmuştur (Say, 2005, s. 628).

Geçmişten günümüze çalgıların da eklenmesi ve yapısal değişikliğe uğraması ile birlikte gelişim göstermiş olan orkestra, bugün sayısal bakımdan ve kuruluş amacına göre çeşitli isimler almıştır. Sayısal bakımdan en kalabalık orkestraya Senfoni Orkestrası denilmektedir. Senfoni orkestrasının bir grubu olan yaylı çalgılar, bu isimle anılan yaylı çalgı orkestrasını oluşturur. Az sayıda yaylı çalgıdan oluşan orkestraya oda orkestrası denilmektedir. Orkestralar, salon orkestrası, hafif müzik orkestrası, opera orkestrası, yaylı çalgı öğrenci orkestrası gibi isimler almaktadır. Kuruluş amacına göre yaylı çalgı öğrenci orkestraları, Güzel sanatlar liseleri, Eğitim Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde bireysel çalgı eğitiminin yanısıra orkestra eğitimi ve öğretimine yönelik olması bakımından da oldukça önem taşımaktadır (Erol, 2004, s. 2).

Keman ailesi olarak da bilinen yaylı çalgılar keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas'tan oluşur. Akça ağaç, ladin ve abanoz gibi çeşitli ağaçların birleşimiyle yapılan yaylı çalgılarda genellikle 4 adet tel kullanılır ve genellikle bu teller tam beşli aralığıyla akort edilir (kontrbas telleri tam dördü aralığıyla akort edilir). Aynı zamanda yaylı

Çalgıların tuşesinde perdeler bulunmaz. Yaylı algıları diğere telli çalgılardan ayıran diğere bir özellik ise (üflelemeli çalgılarda da mevcut olan) tınlayan sesin sürekliliğinin sağlanabilme özelliğidir (Karabulut, 2013, s. 95).

Orkestra algılarının bütün dönemlerde ağırlıklı olarak yaylılardan oluşması, ses bileşiminin gerektirdiğı bir özelliktir. Çünkü yaylı algılar, zengin ve incelikli bir ifade gücüne sahip bulunmasının yanı sıra, öteki çalgı gruplarının ses renkleriyle birleştiğinde etkileyici bir ses yumağı yaratır (Say, 2005, s. 629).

Keman, geçmişten günümüze en çok kullanılan çalgılardan biri olmuştur. Sıcak ve etkileyici bir tınıya sahip olan keman dört tellidir ve yayla alındığı gibi *pizzicato* denilen parmakla çalma tekniğıyle de alınabilmektedir. Telleri kalından inceye doğru Sol, Re, La ve Mi tellerine akort edilen ve 4 oktavı aşkın bir ses genişliğine sahip olan keman, farklı kültürlerin müziklerinde kullanılan önemli çalgılardan biridir. Klasik müzikteki vazgeçilmez özelliğinin yanı sıra keman, Türk, Balkan ve Orta Doğu müziklerinin de başlıca çalgılarından biri sayılabilir (Karabulut, 2013, s. 96).

Keman 35 cm uzunluğuyla yaylı algılar ailesinin en küçük üyesidir. Yaylı çalgılarda, telin uzunluğu azaldıkça ses tizleşir. Bu bakımdan keman, soprano bir ses rengine sahiptir (Erol, 2004, s. 8).

Keman ailesinin ikinci üyesi viyola görünüşte kemandan biraz daha büyüktür. Bu yaylı algıya Fransızlar “viole” ya da “alto”, İtalyanlar “viola”, İngilizler “viol”, Almanlar “bratsche” derler. Gövde uzunluğu 41-45 cm.’dir. Notaları üçüncü çizgi do anahtarı ile yazılır. Ancak ince seslerde sol anahtarı kullanılır. Yapı olarak kemandan pek farkı bulunmayan viyolanın da dört teli vardır ve bunlar tam beşli aralıklarla akort edilir: Do, Sol, Re, La (Say, 2001, s. 186).

Viyola teknik açıdan kemana çok benzer: Parmak ve yay tekniğı, pozisyonlar, değişik ses renklerini elde etme yöntemleri kemandan farksızdır. Ancak viyolanın genelde koyu, derin, gizemli bir ses rengi vardır; dört telinden her biri, kendine özgü kişilik özellikleri taşır (Say, 2001, s. 186).

Viyolonsel ya da çello, yaylı çalgılar ailesinin tenor üyesidir. Telleri kalından inceye doğru Do, Sol, Re ve La notalarına akort edilir ve Fa anahtarının yanı sıra, Do (tenor) ve Sol anahtarı kullanılarak çalınır (Karabulut, 2013, s. 97).

Gövdesi 74-76, tam yüksekliği 120 cm olan viyolonsel, çalgı sanatçısı tarafından dikey tutularak “pik” olarak nitelenen metal bir çubukla yere dayanır ve sanatçının bacakları arasında yer alır. İnsan sesinde tenorun yerini tutan viyolonsel hem solo çalgı özelliği hem eşlikteki başarısıyla oda müziği topluluklarının, özellikle yaylılar kuartetinin, yaylılar triosunun, kentetinin ve orkestranın vazgeçilmez çalgısıdır (Say, 2005, s. 591).

Kontrbas, keman ailesinin en kalın, en tok sesli çalgısıdır. Çalgısal dokuya büyük bir derinlik, zenginlik kattığı için, orkestradaki yeri yaşamsaldır. Orkestrada ona bağımsız partiler de verilir. Solo kontrbas için çeşitli formlarda birçok eser yazılmıştır (Say, 2001, s. 190).

Kontrbasın telleri kalından inceye doğru Mi, La, Re ve Sol notalarına akort edilir. Diyapazona göre duyuluğu bir oktav aşağıdadır. Genellikle 4 telli olarak bilinen kontrbasın 5 telli çeşitleri de kullanılmaktadır (Karabulut, 2013, s. 38). Keman ailesinin öteki üyelerinde teller tam beşli aralıklarla akort edildiği halde, kontrbasta teller dördü aralıklarla akort edilir (Say, 2001, s. 190).

2.3.2 Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestraları

Yaylı çalgılar öğrenci orkestraları, mesleki ve özengen (amatör) müzik eğitimi veren kurumlarda keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas çalan öğrencilerin bir araya gelmesiyle oluşturulan orkestralara verilen isimdir. Orkestra/oda müziği dersi adı altında oluşturulan bu orkestralarda amaç, öğrencilere grup olabilme bilincini, birlikte çalabilme becerisini kazandırmak, Türk ve dünya müziklerinden seviyelerine uygun eserler çalarak, müzik kültürü anlamında gelişmelerini ve farklı müzik kültürlerini tanımalarına yardımcı olmak ve icra etmekte oldukları çalgıda kendilerini geliştirmelerini sağlamaktır.

En ilkel yaşam biçiminden bu yana insan, çevresinde olup bitenleri anlamada, kendini anlatmada; doğayla, toplumsal çevresiyle ve kendisiyle iletişim ve etkileşim kurmada; toplu ya da bireysel olarak müzik yapmada; genellikle, ilkin kendi sesini kullanır. Sonraları kendi sesiyle yetinemeyen insan, başka araçlar bulup geliştirir, onları

kullanmaya başlar. Bu araçlardan müzik yapmada kullanılanlara; demek belli nitelikleri taşıyanlara, belli tonlarda ve özelliklerde sesler üretmede (çıkarmada) kullanılanlara çalgı denir. Bu tanımlamaya göre; çalgı denilince hemen akla müziksel sesler çıkarması amacıyla yapılmış araç gelir (TDK, 1977; Akt. Varış, 2002).

Çalgılar çeşitli özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Bu özelliklerinden biri de çalınırken kullanılan araçlara göre yapılan gruplamadır. Telli çalgılarda, çalgıdan ses çıkarmak için yay kullanılan gruba "yaylı çalgılar" denir. Viyola ve keman yaylı çalgılar ailesindedir (Varış, 2002, s. 2). İnsan sesine en yakın ses rengine ve tınısına sahip olan "yaylı çalgıların eğitimi" çalgı eğitiminin alt kollarından biridir. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas olan yaylı çalgıların eğitim süreçleri de kazandırdıkları yönünden önemlidir (Özay, 2008; Akt. Sonsel ve Tanrıverdi, 2019).

Yaylı çalgı eğitiminin sürdürüldüğü aşamalarda, eğitimi olanaklı kılan tüm etkenlerden en üst düzeyde yararlanılması nitelikli bir eğitime ulaşılması bakımından belirleyici bir unsurdur (Uslu, 2013; Akt. Sonsel, 2018).

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda verilen çalgı eğitimi içinde ağırlıklı olarak kullanılan keman, viyola, viyolonsel ve bu kurumların bazılarında daha sonra katılan kontrbas eğitimi alan öğrenciler, bir çalgı çalmanın verdiği haz ve özgüvenle, bireysel çalışmalarının yanı sıra orkestra-oda müziği eğitimi içinde birlikte çalma-seslendirme yoluyla müzikalitelelerini, birlikte çalma becerilerini geliştirmektedirler. Dolayısıyla aldıkları müzik eğitimi sonucunda edindikleri birikimlerle, meslek yaşamlarında da müzik sevgisini ve beğenisini yükselten bireyler yetiştirmeleri beklenmektedir (Öz, 2001, s. 93-99).

2.4 Entonasyon

Entonasyonu tek kelime ile açıklamak pek kolay değildir. Çünkü entonasyon, birkaç kavramı kendi içinde barındıran bir terimdir. Bir orkestranın doğru entonasyona sahip bir eser, ezgi çalabilmesi için, tüm grup üyelerinin çalışmakta oldukları eseri doğru frekansta, doğru tartımda ve aynı zamanda doğru hızda seslendirebilmesi gerekmektedir.

Müzik, temelde, algıya dayalı soyut bir sanat dalı olduğundan kendi kurallarını ve bu kurallar içerisindeki bütünselliğini daima göz önünde bulundurmak şarttır. Uyum,

çalgının kendi kendisiyle olduğu kadar diğer çalgılarla var olan bir olgudur. Müzik hem yatay eksendeki yani zaman bazındaki uyumun hem de dikey eksendeki armonik bütünselliğin sonucunda gerçek anlamda var olabilmektedir. Zaman sürecinin belirleyici özelliği tempo ve notaların ardışık dizilimleri olmaktadır. Ancak anlık uyum bu zaman bazındaki hareketin belirleyici temel taşıdır. Müzik eğitimi boyunca hiç şüphesiz en fazla düşünülen ve üzerinde çalışılan, zaman düzlemindeki akıcılıktır. Virtüozite olarak nitelendirilen performans üstünlüğünün en temel göstergesi müzisyenin ajilite tanımı içerisinde değerlendirilen çalgı çalmadaki kolaylığıdır. Her müzik eğitimcisi ve müzisyen bu gelişimi temel alarak çalışmalarını ve öğretilerini şekillendirmektedir. Çalışma zamanlarında bu hız ve akıcılık hedeflenmektedir. Ancak her anın bütünselliği o ana ait doğru tını ile doğru orantılıdır. Bunun farkındalığı ve her nota elde edilirken o notaya verilen değer genel performansı aslında en çok etkileyecek ve sanat eserini ortaya çıkarabilecek altyapıyı tanımlamaktadır. Dilbilimsel açıdan anlatılmak istenene yardımcı olmakla tanımlanan entonasyon kavramı müzik yönünden bakıldığında da eserin ortaya çıkarılmasındaki bütünsellikte doğrudan örtüşmektedir (Germen, 2013, s. 181-193).

Entonasyon kavramına sadece çalgı müziğinde değil koro icralarında da rastlanmaktadır. Sesin ve müziğin olduğu her yerde entonasyon kavramının bulunması kaçınılmazdır. Çevik, 1997 yılında yayımlanan Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri kitabında, ses üretiminde entonasyona etki eden faktörler ile ilgili olarak şunları söylemektedir: “İyi bir entonasyon, doğru üretilmiş seslerin, solukla uygun şekilde desteklenmesiyle elde edilebilir. Bir koro üyesinin ürettiği hatalı sesler onun işitme duyarlılığını da engelleyebilir. Bunun farkında olmayan birey, grubundan ayrılır. Eğer ses üretimi dengede değil ve ton dışına çıkıyorsa, bir an için susup, doğru sesleri zihinsel düşünme yoluyla aldıktan sonra koroya katılmalıdır. Çok iyi işitme yeteneğine sahip olanlar da bazen başkalarını dinlerken ton dışı söylediklerinin farkına varmazlar. Böyle durumlarda yöneticinin teknik önerileriyle, ses üretme zorluğu giderilerek entonasyon düzeltilebilir. Sesi kaydırarak doğru perdeyi bulma alışkanlığı da önemli bir entonasyon sorunudur. Bu soruna, alt perdeden değil, bir üst perdeyi düşünerek başlama önerisiyle bir ölçüde çözüm getirilebilir.” (Çevik, 1997, s. 132).

Entonasyon orkestranın en önemli yapı taşıdır. Doğru entonasyon sağlanmadan çalınan bir eser, en önemli bestecilerin elinden çıkmış olsalar bile dinlerken hayal

kırıklığı yaratan bir esere dönüşebilir. Aynı şekilde, doğru bir entonasyon ile çalınan çok basit bir eser, dinleyen kişiyi harikalar diyarında hissettirebilir. Bunu sağlayabilmek adına yapılan ve yapılacak olan her çalışma entonasyon bozukluklarını gidermede ve entonasyonu geliştirmede gidilen yolda en önemli basamakları oluşturacaktır.

2.4.1 Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyon

Her çalgı birbirinden farklı yapılara, farklı ses elde etme prensiplerine ve farklı boyutlara sahiptir. Dolayısıyla çalgıların teknik zorlukları birbirlerine göre farklılıklar göstermektedir. Müzikal uygulama sırasında üzerinde durulması gereken unsur, teknik problemlerden çok müzikalite olmalıdır. Müzikalite, çalgı tekniğinden farklı olarak çalışılması ve düşünülmesi gereken bir konudur. Gorder' e göre müzikal başarı, ton kalitesi, entonasyon, denge, tempo ve ritim, artikülasyon, teknik gibi alanların düzenli ve tutarlı bir şekilde çalışılmasının sonucunda elde edilecektir (Strauss, 2001; Akt. Topoğlu, 2006). Stabley' e göre okullardaki çalgı sınıfları, öğrencilerin doğru ritimde, iyi entonasyonla ve iyi bir ton kalitesiyle çalmalarını geliştirmek için tasarlanmıştır. Başarılı bir müzik programının bir diğer amacı da öğrencinin çalgı çalmadaki güvenini arttırmak ve müzikal anlayışını geliştirmek olmalıdır (Stabley, 2000; Akt. Topoğlu, 2006).

Flesch, (2000), Koptagel (1990), Kano (2003) da keman eğitiminde entonasyonun önemli bir problem olduğunun altını çizmektedirler. (Akt. Ergen ve Bilen, 2010, s. 23-32).

Yaylı çalgılar eğitimine yeni başlangıçta dikkat edilmesi ve göz önünde bulundurulması gereken ilk şey tuşe üzerinde sol elin hangi noktaya basacağıdır. Yaylı çalgı çalmaya yeni başlayan bir birey bilmelidir ki sol elinin parmaklarını tuşe üzerinde herhangi bir noktaya konumlandığında doğru sesler çıkmayacaktır (Dunn, 1998; Akt. Sonsel, 2018).

İcracının eli doğal olarak durmaya, hareketsizliğe eğilimlidir. Fakat icra hareketi bu eğilimi bozar. Neticede sık sık organizma harekete karşı koyduğundan bir gerginlik ve durgunluk oluşur. Bu durgunluk zamanla tutukluk ve dinginlik haline dönüşür. Ayrıca icra hareketleri kendiliğinde bir gayret gerektirdiğinden, gayret ile dinginlik arasındaki karşıtlık daha da güçlenir. Dolayısıyla bir konumdan diğer bir duruma geçiş çoğu

zaman zor olduğundan, düzensiz, gergin icra ve tutukluk haline neden olur (Memedaliyev, 2003, s. 65-73).

Sol elin eylemleriyle ulaşmayı amaçladığımız en önemli hedef; notaları belirli bir sırada ve aynı zamanda da istenilen bir hızla, akustiğin kurallarına göre özel sayıda titreşimle, yani duru bir şekilde, sese dönüştürmektir. Gerçekte sol elimizin canlı organizmasında oluşan tüm devinimler bu amaca yöneliktir (Günay, 2006, s. 6).

Ünlü kemancı Perlman keman eğitiminde karşılaşılan zorlukları şu sözlerle açıklamaktadır: “Keman çalmada etken olan birçok faktör var. Yayı hızlı mı yavaş mı çekeceksin düşünmelisin. Yay tamamen düz mü gidiyor? Yayı ne kadar bastıracağını? Yalnızca temiz bir ses bile çıkarmak yıllar alır. Bu nedenle kemanda bunca kişiden çok azı kazanır” (Koptagel, 1990; Akt. Ergen ve Bilen, 2010).

Perlman’ ın ifadelerine dayanarak keman eğitiminin teknik güçlükleri şu şekilde sıralanabilir:

- Yayın hızını ve paylaşımını doğru sağlama
- Yayın teller üzerindeki basıncını sağlama
- Yayın kullanırken dirsek açısını doğru kullanma
- Entonasyon (Ergen ve Bilen, 2010, s. 23-32).

Dikici (2014, s. 2) yaylı çalgılar ailesinden olan viyolonsel icrası ile ilgili olarak, şunları ifade etmektedir: viyolonsel icra başarısını etkileyen en büyük etken entonasyondur. Seslerin doğru ve temiz elde edilememesi, bireyin iyi bir müzik kulağına sahip olmayışı, yay tekniğinin yeterince doğru uygulanamaması, çalgıya hakimiyeti olumlu yönde etkileyecek fiziksel özelliklerin uygun olmayışı, sağ el ve sol ele yeterli pratiklik kazandıracak etüt ve egzersizlerin titizlikle incelenip el ve kol koordinasyonunun sağlanamayışı, çalınan etüt ve eserlerin piyano eşlikli çalışılmaması, günlük düzenli çalışmanın önemsenmemesi, icra edilecek eserin doğru, temiz, yerinde ve tonalite içerisinde çalınmaması, entonasyonun bozuk olmasına yol açacaktır.

Entonasyon doğruluğunu sağlama sürecinde ilk aşama olarak, entonasyon problemlerinin nedenlerini saptama gelmektedir. Çalgı eğitiminde entonasyon problemlerinin nedenleri Laycock'un görüşlerine dayanarak şöyle sıralanabilir:

- Oda sıcaklığı ve nem oranı gibi belli enstrümanlarla ses perdelerinin doğru reproduksiyonu üzerinde etkisi olan değişken çevresel koşullar
- Enstrümanın genel ayarının orantılı olmaması (sapa oranla çok yüksek köprü, yanlış ayarlanmış can direği, tellerin çok geniş ya da çok dar aralığı olması)
- Perde bilgisi, enstrümanı kontrol etme yeteneği olmayan ve telli enstrüman çalmanın diğer ayrıntılarıyla meşgul olan öğrenci
- Öğretmenin entonasyon kavramlarını ve perde ayırt etme ilkelerini öğrencilere öğretmedeki rolü (Nunez, 2002; Akt. Ergen ve Bilen, 2010).

Orkestrada doğru entonasyonun sağlanabilmesi adına birlikte çalabilme becerisi de büyük önem taşımaktadır. Orkestrada çalmak, orkestra şefi ve tüm grupla iyi bir iş birliği gerektirir. 'İyi bir birliktelik için orkestra yaylı çalgı sanatçısının bireysel yorumu çoğu zaman daha az önemlidir' (Bentley, 1943; Akt. Bilgenoğlu, 2016). Orkestra içerisinde çalma kolektif bir iş olduğu için kişi yerine grup tanımı benimsenir. Bu durumda öğrencinin ilk olarak öğrendiği davranış kendi yorumundan ödün vermesi gerektiği gerçeğidir. Birlikte çalma yani bir ensemble üyesi olma becerisi her öğrencide müzikalite ve duyuşsal algının gelişimine ve bireysel karakter özelliklerine göre farklı şekilde görülür. Orkestrayı bir canlı organizmaya benzetirsek, bireyler bu organizmanın organları ve dokularıdır. Organizmanın sağlıklı olması bu organ ve dokuların birbiriyle uyum içinde çalışmasına bağlıdır (Bilgenoğlu, 2016, s. 130-147).

Bilgenoğlu (2016, s. 130-147) iyi bir orkestra üyesinin sahip olması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- Sağlam entonasyon,
- Doğru ritim,

- Müzikalite (Uyumlu ve sıcak bir sonorite, stil bilinci, çok çeşitli nüans ve artikülasyon becerisi),
- Orkestra şefini takip etme, konzertmeister ve viyola grubu ile beraber çalma,
- Deşifre becerisi.

Hopkins (2012, s. 24-28), orkestra çalışmalarında entonasyon sorunlarının çözümüne ve entonasyonun gelişmesine yönelik olarak şu öneride bulunmaktadır: “Yüksek kaliteli kayıtları dinlemek öğrencilerin mükemmel entonasyonla haşır neşir olmaları için bir yöntem olabilir. Bilgi çağında yaşıyoruz ve profesyonel orkestraların örnek niteliğindeki kayıtları orkestralarımızda öğrendiğimi repertuarın çoğunu içerecek şekilde mevcut. Çoğu yayıncı, kataloglarında parçaların yüksek kalitede kayıtlarını da dağıtıyor. Youtube, okul konserlerinin kliniklerin ve festivallerin kayıtlarına erişilebilir ve internetten midi kayıtları indirilerek garageband veya sibelius ve finale gibi yazılımlarla açılabilir. Midi kayıtları müzikal açıdan ifadeli olmasa da en azından temiz sesleri içermektedir. Entonasyon aynı zamanda öğrencilerin kendi çaldıkları kayıtları dinleyip entonasyon problemlerine dikkatlerinin çekilmesi yoluyla da çözülebilir” Hopkins (2012, s. 24-28).

Hopkins (2012, 24-28), “Strategies For Improving The Intonation Of Your Orchestra” (Orkestranızın Entonasyonunu Geliştirmek İçin Stratejiler) isimli makalesinde, dizi çalışmaları ile ilgili olarak da birtakım önerilerde bulunmaktadır. Orkestrada yapılacak olan dizi çalışmalarında, dizinin her bir sesinin 4 vuruş değerinde yavaş bir tempoda çalınıp, her bir ses arasına da suslardan oluşan boş bir ölçü yerleştirerek, öğrencilerden sıradaki sesi çalmadan önce kafalarında canlandırmalarını ve çalarken sesi doğru çalmak için parmaklarını çabucak ayarlamalarını istemenin faydalarından bahsetmiştir. Dizi çalışmalarında soru cevap tekniğinin de kullanılabileceğini ifade etmektedir. Dizinin her bir sesi için öğrencilerin yönetici (orkestra şefi) tarafından ya da elektronik bir ses kaynağı tarafından doğru tonlanmış sesi dinlemelerini isteyip, daha sonra yöneticinin işareti ile birlikte tüm öğrencilerin çalmaya başlayıp, referans sese göre ayarlamalar yaparak birbirilerini dinlemelerinin sağlanmasının kullanışlı bir yaklaşım olacağını ifade etmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu araştırma, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modelinde (Karasar, 2011, s. 77); nitel araştırma paradigmasına uygun bir biçimde tasarlanmıştır. Bu nedenle araştırmada en temel özelliği, üzerinde araştırma yapılan kişilerin bakış açılarıyla araştırılan olay, olgu, norm ve değerleri inceleme çalışması olan (Ekiz, 2017, s. 31) nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 41).

Nitel araştırmalar, niceliksel araştırmaların eleştirilen yönlerine karşı alternatif oluşturması nedeniyle her geçen gün daha yaygın olarak kullanılmakta ve kabul görmektedir (Uzuner, 1999, s.176). Çünkü nitel araştırma, olayları ve olguları doğal ortamları içinde tümevarımcı bir yaklaşımla tanımlar ve katılımcıların bakış açılarını anlamaya odaklanır. Araştırmacının katılımcı rolünün olması, doğal ortama duyarlı olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya çıkmasını sağlaması, esnek olması nitel araştırma yöntemlerinin diğer önemli özellikleridir (Çokluk, Yılmaz ve Oğuz, 2011; Akt. Aydın, 2018).

Niteliksel araştırmacılar belli bir ortama girerler çünkü bağlamla ilgilidirler. Herhangi bir ortamda gerçekleşen bir durumun hangi koşullarda, neden ve nasıl gerçekleştiğinin bilinmesi gereklidir. Bir eylemi, sözcüğü ya da jesti bağlamdan ayırarak söylemek bir niteliksel bakışın önemini kaybetmesi demektir. Niteliksel araştırmalarda eylemleri olayların bağlamlarından ayırmak kadar verinin kalitesini düşürecek belki de hiçbir şey yoktur. Bu nedenle araştırmacılar, olayların gerçekleştiği bağlamı mümkün olduğu kadar gerçeğine yakın olacak şekilde betimlemek zorundadırlar (Uzuner, 1999, s.175).

3.1 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını daha önceden çalıştırmış ve çalıştırmakta olan 13 uzman orkestra eğitimcisi (orkestra yönetmeni), oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği araştırmalarda, evrene genelleme kaygısı güdülmediğinden 13 orkestra eğitimcisinden oluşan çalışma grubu tercih edilmiştir.

Araştırmada çalışma grubunda yer alan öğretim elemanlarının belirlenmesinde, problem ve alt problemlere yönelik doyurucu cevaplar bulmak amacıyla yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını çalıştırma ve yönetme konusunda alan araştırması yapılarak deneyimli uzmanların belirlenmesine çaba gösterilmiştir.

Katılımcıların demografik özelliklerine Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Akademik Unvan	Prof. Dr.	1	7,6
	Doç. Dr.	2	15,3
	Dr. Öğr. Üy.	1	7,6
	Öğr. Gör.	5	38,4
	Diğer	4	30,7
Üniversitedeki Hizmet Süresi	1-5 Yıl	7	53,8
	6-11 Yıl	1	7,6
	12 Yıl ve Üzeri	5	38,4
Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarını Yönettikleri Süre	1-10 Yıl	11	84,6
	11-20 Yıl	2	15,3
Toplam		13	100

Katılımcıların görev yaptıkları kurumlara Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Görev Yaptıkları Üniversiteler

Üniversiteler	Katılımcılar	f
Atatürk Üniversitesi	K1	1
Balıkesir Üniversitesi	K4	1
Cumhuriyet Üniversitesi	K3	1
Dicle Üniversitesi	K8	1
İbrahim Çeçen Üniversitesi	K10	1
İnönü Üniversitesi	K5, K9, K12	3
İzzet Baysal Üniversitesi	K2	1
Kafkas Üniversitesi	K13	1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	K7	1
Kurum İsmi Belirtmeyen	K6, K11	2
Toplam	13	13

3.2 Veri Toplama Araçları ve Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Araştırmadaki en temel veri kaynağı, görüşlerine başvurulmuş öğretim elemanlarının ifadeleridir. İlgili alan yazından toplanan veriler, araştırmacının diğer veri kaynağını oluşturmaktadır. Görüşmeler yoluyla elde edilen veriler yazılı ortama aktararak, betimsel analiz yapılmıştır. Betimsel analiz sonucu elde edilen bulgular katılımcı ifadelerine yer verilerek yorumlanmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğinin benimsendiği bu çalışmada veriler, görüşme türlerinden yarı- yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmış, belgesel tarama yöntemiyle çeşitli kaynaklardan ve iletişim ortamlarından yararlanılmıştır.

İlgili öğretim elemanlarının görüşlerini belirleyen veriler ise; telefon ve internet üzerinden iletişim yoluyla elde edilmiştir.

Görüşme formları katılımcılara e-mail ve telefon aracılığı ile ulaştırılmış, deneyimli iki uzman tarafından ele alınıp değerlendirilerek betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Bulgular ve yorumlar bölümünde katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Daha sonra Excel'de cevapların yüzde ve frekansları hesaplanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

4.1 Birinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3: Yaylı çalgı öğrenci orkestralarını çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik çalışma yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13	12	92,3
Hayır	-	-	-
Kısmen	K1	1	7,6
Toplam	13	13	100

Tablo 3'te katılımcı öğretim elemanlarının, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesi açısından, %92,3'ünün çalışmalar yaptırdığı, %7,6'sının kısmen çalışmalar yaptırdığı, entonasyon çalışmasına yer vermeyen katılımcının ise bulunmadığı görülmektedir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyon çalışmalarına yer vermeyen katılımcının bulunmadığı ve entonasyon çalışmalarına yer veren öğretim elemanlarının büyük çoğunlukta olduğu, entonasyon sorunlarının giderilmesi için her katılımcı tarafından çalışma yaptırıldığı söylenebilir. Bu da entonasyon sorunlarının orkestralarda mevcut olma durumunun varlığını ve bu durumun katılımcılar tarafından önemsendiğini göstermektedir. Bu çalışmalara kısmen de olsa yer verilmiş olması, entonasyon temizliği açısından çok önemlidir. Dolayısıyla entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik çalışmaların yapılmakta olması, bu durumun önemsendiğini gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

4.2 İkinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik uygulanan yaklaşımlara ilişkin katılımcı görüşleri

Uygulanan Yaklaşımlar	Katılımcılar	f	%
Beraber Nefes Alma	K2	1	7,6
Müzikal Cümlelere Dikkat	K2	1	7,6
Kullanılan Yay Büyüklüğü	K2	1	7,6
Akort Yapma	K4, K13	2	15,3
Duruş ve Tutuş	K4	1	7,6
Kadans Çalışması	K8	1	7,6
Arpej Çalışması	K9, K10, K11	3	23,0

Tablo 4’te katılımcı öğretim elemanlarının, %7,6’sı Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik olarak beraber nefes alma, %7,6’sı müzikal cümlelere dikkat etme, %7,6’sı kullanılan yay büyüklüğü ve %15,3’ü akort yapma, %7,6’sı duruş ve tutuş, %7,6’sı kadans, %23,0’ı da arpej çalışmaları yaptıklarını görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K2 kodlu katılımcı:

“Orkestra çalışmaları sırasında öğrencilerin severek ve kaliteli ses üretmeleri üzerinde yoğunlukla duruyorum. Beraber nefes almalarını, müzikal cümlelemelere çok dikkat etmelerini ve kullanacakları yay büyüklüğü ile güzel bir ton elde etmelerini sağlamaya çalışıyorum.” şeklinde;

K4 kodlu katılımcı:

“Akort yapma becerisinin çok değerli olduğunu düşünüyorum. Temiz entonasyon için öğrencilerin her şeyin başında çalgılarını doğru akortlamalarını öğrenmeleri gerekiyor. Bu konuda dönem başındaki ilk uygulamalarımın biri, akort konusunda öğrencilerinde farkındalık oluşturmaktır. Akordun zaman alan ve üzerinde titizlenilmesi gereken bir konu olduğuna ikna ederim ve öğrencilerimin dikkatlice akort yapmalarını onlara öğretirim. Provalar sırasında örneğin 40 dakika sonra, tekrar akortlarını kontrol etmelerini isterim. Akort yapabilme becerisi, vize ve final sınavlarında aynı zamanda 100 üzerinden 10 puan olarak değerlendirme ölçütlerimden biridir.” şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, katılımcı öğretim elemanlarının, Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmaların farklılık gösterdiği söylenebilir.

4.3 Üçüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik çalışma yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13	12	92,3
Hayır	-	-	-
Kısmen	K1	1	7,6
Toplam	13	13	100

Tablo 5’te katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonunun geliştirilmesi açısından, %92,3’ünün çalışmalar yaptırdığı, %7,6’sının kısmen çalışmalar yaptırdığı, entonasyon çalışmalarına yer vermeyen katılımcının ise bulunmadığı görülmektedir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyon çalışmalarında sadece entonasyon sorunlarını çözmeye dair yapılacak etkinliklerin, düzenlemelerin yeterli olmayabileceği, bu durumun sürekliliğini sağlamak adına, yani entonasyonun sürekli olarak temiz ve doğru kalmasını sağlamak, entonasyonu geliştirmek adına yapılacak çeşitli çalışmalara da ihtiyaç duyulmasının olası olduğu söylenebilir. Katılımcı cevaplarından elde edilen sonuçlara göre, tüm katılımcıların entonasyon geliştirme çalışmalarının yapılması aşamasında hemfikir oldukları görülmektedir. Kısmen çalışmalar yapan katılımcılar olsa da bu konu üzerinde az da olsa tüm katılımcıların duruyor olması, konunun önemine dikkat çekmektedir. Buradan yola çıkarak katılımcıların entonasyonun gelişmesi konusunda bilinçli olduğu ve entonasyonun gelişmesini sağlamak adına yapılan ve yapılacak olan her çalışmanın entonasyona önemli katkılar sağlayacağı yorumu yapılabilir.

4.4 Dördüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik uygulanan yaklaşımlara ilişkin katılımcı görüşleri

Uygulanan Yaklaşımlar	Katılımcılar	f	%
Beraber Nefes Alma	K2	1	7,6
Müzikal Cümlelere Dikkat	K2	1	7,6
Kullanılan Yay Büyüklüğü	K2	1	7,6
Akort Yapma	K4, K13	2	15,3
Duruş ve Tutuş	K4	1	7,6
Kadans Çalışması	K8	1	7,6
Arpej Çalışması	K9, K10, K11	3	23,0

Tablo 6’da katılımcı öğretim elemanlarının, %7,6’sı Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik olarak beraber nefes alma, %7,6’sı müzikal cümlelere dikkat etme, %7,6’sı kullanılan yay büyüklüğü ve %15,3’ü akort yapma,

%7,6'sı duruş ve tutuş, %7,6'sı kadans, %23,0'ı da arpej çalışmaları yaptıkları görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“...örneğin bir pasaj çalan grup (örneğin 1. Keman) ile eşlik görevinde olan bir grubun (viyolonsel) aynı anda farklı entonasyon yaklaşımları taşıyabileceklerini düşünüyorum. Dizi seslerin olduğu bir durumda her bir sonraki sesi düşünmelerini isteyerek, gerekirse adagio tempoda duymaya ve düşünmeye fırsat sağlayarak her bir notanın tek tek çalındığı ve öncesiyle sonrası arasında bağlantı kurulduğu bir yaklaşımın üzerinde duruyorum. Eşlik görevinde ise, çalınan bir akora/fonksiyona yönelik, seslerin o akordaki işlevlerine vurgu yaparak, dikkat çekerek, (vokal bir etkide çalmalarını talep ederek), akorları sıklıkla çaldırırım. Böylelikle örneğin akorun beşinci derecesini gereğinden fazla gür çalan bir çocuğun, hem 5'li çaldığını duymasını hem de 5. dereceyi gereğinden fazla güçlü çalarak akorun etkisini zayıflatmaması gerektiğini düşündürürüm.

Bu ve benzer stratejiler ile sesleri temiz basmaları gerektiğini sürekli olarak yineler, onlara çalışmalarında yardımcı olacak stratejileri önerir, dinlemelerini talep eder, temiz entonasyonla çaldıklarında onları mutlaka övgü ile yüreklendiririm.” şeklinde,

K1 kodlu katılımcı:

“Çalgı eğitmenleri almış oldukları eğitimleri boyunca sabır isteyen uzun ve zorlu bir süreçten geçerler. Bu süreçte birçok metot, birçok eser seslendirme fırsatı bulurlar. Bu uzun soluklu süreç birçok birikim edinmelerine de olanak sağlar. Bu birikim ve deneyim gerek eğitimcilik süreçlerine gerekse oda müziği/orkestra vb. derslere de yansır. Dolayısı ile anda yaşanan probleme dayalı çözüm yolları geliştirebilirler.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Bu bulgular doğrultusunda katılımcı öğretim elemanlarının, Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonun geliştirilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmaların farklı olduğu söylenebilir.

4.5 Beşinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K4, K6, K7, K11, K13	5	38,4
Hayır	K1, K2, K8, K9, K10, K12	6	46,1
Kısmen	K3, K5	2	15,3
Toplam	13	13	100

Tablo 7’de katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi açısından, %38,4’ünün kulaktan öğretim çalışmaları yaptırdığı, %46,1’inin çalışmaları yaptırmadığı, %15,3’ünün ise kısmen çalışmalar yaptırdığı görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K6 kodlu katılımcı:

“Kulaktan öğretim başlı başına bir yöntem ve alandır. Bu anlamda yapılan çalışmalar entonasyon sorunlarını gidermekte faydalı olacaktır.” şeklinde,

K11 kodlu katılımcı:

“Doğru çalgı bilgisine sahip olmada kulak duyumunun önemi büyüktür. Çünkü perdesiz bir çalgı olan keman, viyola vb. çalgılar doğru kulak eğitimi ile doğru orantılıdır.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyon sorunlarının giderilmesinde kulaktan öğretim çalışmalarının yaygın olmadığı söylenebilir. Kulaktan öğretim çalışmalarından kısmen veya sürekli olarak faydalanan katılımcıların ifade ettiklerine dayanarak, bu çalışmaların entonasyon sorunlarını gidermede etkili ve gerekli olduğu, kulaktan öğretim çalışmalarından faydalanmayan katılımcıların da bu çalışmaları kullanarak daha etkili ve sağlıklı sonuçlar alabileceği yorumu yapılabilir.

4.6 Altıncı Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K4, K6, K7, K11, K13	5	38,4
Hayır	K1, K2, K8, K9, K10, K12	6	46,1
Kısmen	K3, K5	2	15,3
Toplam	13	13	100

Tablo 8’de katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonun geliştirilmesi açısından, %38,4’ünün kulaktan öğretim çalışmaları yaptırdığı, %46,1’inin çalışmaları yaptırmadığı, %15,3’ünün ise kısmen çalışmaları yaptırdığı görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“Kulaktan öğretimin bir yeri olduğunu söylemek gerekiyor. Çaldıkları eserin müzikal stilini anlamaları, ritmik deseni tanımları ve tonal veya makamsal yapısını hissedebilmeleri için kulaktan öğretimi değerli buluyorum. Ancak sadece bu yöntemin yeterli olacağını veya her zaman kullanılacağını söylemek de bizleri yanıltabilir. Öğrencinin çalacağı eserleri vb. kulaktan dinlerken, bir yandan armoni ve ses aralıkları gibi öğeleri de düşünmesini de çok değerli

buluyorum. Çalıştığımız kimi eserlerde ben de kulaktan öğretimden faydalandım. Ancak yukarıda dile getirdiğim stratejiler kapsamında, kendi işitsel tecrübelerinden yola çıkmalarını her zaman en önemli yöntem olarak görüyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyonu geliştirmeye yönelik kulaktan öğretim çalışmalarından yararlanma durumunun fazla yüksek olmadığı söylenebilir. Kulak eğitiminin çalgı ve ses eğitiminin yapı taşı olduğu, buna rağmen, kulaktan öğretim çalışmalarına kısmen yer veren veya hiç yer vermeyen katılımcıların olmasının düşündürücüdür. Orkestrada entonasyona dair yapılacak buna benzer çalışmaların yaygınlaşması, bu tür sorulara cevap bulunmasına yardımcı olacaktır. Kulaktan öğretimin yönteminin önemli ve gerekli olduğu, yaygın bir şekilde kullanıldığında olumlu sonuçlar alınabileceği yorumu yapılabilir.

4.7 Yedinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmalar yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K2, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K13	9	69,2
Hayır	K1, K3, K6, K12	4	30,7
Kısmen	-	-	-
Toplam	13	13	100

Tablo 9’da katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi açısından, sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaları %69,2’sinin yaptırdığı, %30,7’sinin yaptırmadığı, kısmen çalışma yapan katılımcının bulunmadığı görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“Öğrencilerin zaman zaman çaldıkları pasajlarda örneğin 4 parmak kullanımını ile ilgili olarak sol el duruşlarının üzerinde durmak gerekebiliyor. Dolayısıyla zaman zaman belli pasajlarda, öğrencileri yavaş yavaş çalıştırıyorum. Daha doğrusu entonasyon sorunu olan her yerde, sorunun sol el duruşundan kaynaklanma ihtimalini aklımızda tutarak, gerekirse o pasajdan sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik egzersiz üretiyoruz.

Sorun yaşanan pasaja yönelik öncelikli olarak: sol elin pozisyonundan mı dirseğin pozisyonundan mı kaynaklanmaktadır? Öğrenciler ne çaldıklarını dinlemiyorlar mı? Sorularının cevaplanması ile başlıyorum. Eğer duruş ve tutuşla ilgili ise bizzat yanlarına giderek el ve kollarına müdahale ederek, hatta öğrenciyi şef sehpasının önüne getirip tüm sınıfın önünde ona müdahale ederek olması gerekeni örneklıyorum. Daha sonrasında pasaja bağlı olarak ve pasajdan kaynaklanarak bir parmak çalıştırma egzersizi üretip, kesinlikle işitsel becerilerini işe koşup son derece dikkatli olmalarını isteyip bu egzersizi grup halinde veya bireysel olarak öğrencilere çaldırıyorum.” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyon sorunlarını gidermede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmalar yapan katılımcı oranının büyük çoğunlukta olduğu söylenebilir. Sol el konumu ve parmak kalıpları perdesiz çalgılar olan keman, viyola gibi yaylı çalgı eğitimlerinde, en başta ele alınan ve son derece önemli olan iki önemli konudur ve yaylı çalgı eğitimi sol el ve parmak kalıpları üzerine kuruludur. Orkestralarında sol el konumu ve parmak kalıplarına yer veren katılımcıların olması, entonasyon sorunlarının giderilmesi adına gereken sorumluluğun yerine getirildiğini göstermektedir. Fakat orkestralarında sol el konumu ve parmak kalıplarına yönelik çalışmalar yapmayan katılımcıların olması düşündürücüdür. Sol el konumunun ve parmak kalıplarının oturtulmasının entonasyon

sorunlarının çözümü için önemli olduğu ve bu konuda yapılacak her tür çalışmanın entonasyon sorunlarının çözümünde önemli rol oynayacağı yorumu yapılabilir.

4.8 Sekizinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 10: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaların yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K2, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K13	9	69,2
Hayır	K1, K3, K6, K12	4	30,7
Kısmen	-	-	-
Toplam	13	13	100

Tablo 10’da katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonun geliştirilmesi açısından, sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaları %69,2’sinin yaptırdığı, %30,7’sinin yaptırmadığı, kısmen çalışma yapan katılımcının bulunmadığı görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“Duruş ve tutuşun da entonasyona çok önemli etkileri olduğuna inanıyorum. Özellikle sol elde son derece yanlış alışkanlıklar dikkatimi çekmektedir. Derslerin içerisinde, ancak özellikle dönem başlarında öğrencilerin sol elleri ile ilgili gerek dirsek açıları gerek başparmak ve bilek konumları konusunda ısrarlı bir şekilde yönlendirme yapıyorum. Ancak bireysel derslerde bu konularda eğitimcilerinin bir farkındalığı olmaması, çoğu öğrencinin talep ettiğim davranışları ortaya koyamamalarına neden olmaktadır. Dolayısıyla

bireysel derslerdeki sorunlar oda müziği derslerine yansımaktadır.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, katılımcıların büyük çoğunluğunun sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmalara yer vermekte olduğu söylenebilir. Fakat katılımcıların bir kısmı sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmalara yer vermediklerini, bu konuya bireysel çalgı derslerinde değinilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu kısmen doğrudur fakat birlikte çalışma yapılan orkestra derslerinde, öğrenciler kimi zaman, kendi seslerinin kalabalık içinde fark edilmeyeceğini düşünüp gereken özeni göstermeden çalıştıkları eseri yorumlamaya çalışabilmektedir. Bu durum da orkestra entonasyonunu olumsuz yönde etkileyen bir etmendir. Bu tür çalışmalara zaman zaman da olsa yer verilmesinin öğrencilerin bahsedilen özensizliklerini engelleyeceği ve entonasyonun gelişmesi için faydalı olacağı yorumu yapılabilir.

4.9 Dokuzuncu Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 11: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik dizi çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13	13	100
Hayır	-	-	-
Kısmen	-	-	-
Toplam	13	13	100

Tablo 11’de katılımcıların tamamı entonasyon sorunlarını gidermede dizi çalışmalarının önemli olduğunu vurgulamıştır.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K2 kodlu katılımcı:

“Dizi çalışmalarına mutlaka yer verilmelidir. Bu entonasyonun aynı yay ve tempoda sağlanmasında önem arz etmektedir. Dolayısı ile dizi çalışmalarında bu konu mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Yukarıda ifade edilen çalışmaların dizi ile, yavaş tempoda ve farklı yay büyüklüklerinde ve müzikal dinamiklerle uygulanması gerekmektedir.” şeklinde,

K12 kodlu katılımcı:

“Dizi çalışmaları entonasyon problemlerinin çözümü için önemlidir.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

K5 kodlu katılımcı da dizi çalışmalarının yapılması gerektiğini kendisinin de çalınan etüt ve eserle ilgili dizi çalışmaları yaptırdığını belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, katılımcıların tamamının entonasyon sorunlarını gidermede dizi çalışmalarından yararlandığı, dizi çalışmalarının öğrencinin sesleri çalarken bir önceki veya bir sonraki sesle karşılaştırma yaparak yanlışlarını bulup düzeltmesini sağlayan, hataların bulunup çözümlenmesinde etkili ve yaygın olan bir çalışma yöntemi olduğu söylenebilir. Dizi çalışmalarının entonasyon sorunlarının giderilmesinde en çok kullanılan yöntem olduğu ve bu sebeple büyük önem taşıdığı yorumu yapılabilir.

4.10 Onuncu Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 12: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik dizi çalışmalarının yaptırılmasına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13	13	100
Hayır	-	-	-
Kısmen	-	-	-
Toplam	13	13	100

Tablo 12’de katılımcıların tamamı entonasyonu geliştirmede dizi çalışmalarının önemli olduğunu vurgulamıştır.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“Müziğin kaynağında insan vardır. Ve birçok müzik eseri, insanların kolay algılayabileceği temalardan oluşmaktadır. Müziğin dil ile güçlü ilişkileri fonetik yapıların müzikte motif ve cümlelerin şekillendirilmesinde açıkça görülür. Aksanların dışında konuşmamız çoğunlukla yakın aralıklardan oluşmaktadır. Bu da armonideki eşlik görevlerinin dışında, çalgıların çoğunlukla ikili aralıklar gibi yakın aralıkları çalmalarını gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla tüm çalgılarda müziğin insan ve dil ile ilişkilerinden kaynaklanarak yakın aralıklar çokça kullanılmaktadır. Bu da gam çalışmalarının neden en temel ve en gerekli çalgı eğitimi araçlarından biri olduğunu bence tartışmasız ortaya koymaktadır.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, dizi çalışmalarının hem entonasyon sorunlarının giderilmesinde hem de entonasyonun gelişmesinde kullanılan en bilindik yöntem

olduğu, bu yöntemin tüm katılımcılar tarafından kullanılıyor olması durumunun şaşırtıcı olmadığı söylenebilir. Dizi çalışmalarının entonasyonun geliştirilmesi amacıyla kullanılmaya devam edilip çeşitlendirilmesinin faydalı olmaya devam edebileceği yorumu yapılabilir.

4.11 On Birinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 13: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin/ izlemenin yeri ve önemine ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K2, K4, K6, K7, K9, K10	6	46,1
Hayır	K1, K5, K8, K11, K12, K13	6	46,1
Kısmen	K3	1	7,6
Toplam	13	13	100

Tablo 13’de katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi açısından, nitelikli ses kayıtlarından %46,1’inin yararlandığı, %46,1’inin yararlanmadığı ve %7,6’sının ise kısmen yararlandığı görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“...öncelikli olarak öğrencilerin tempo konusunda düşünmelerini istiyorum. Çünkü özellikle entonasyon temizliği için öğrencilerin çok çok yavaş çalışmaları gerektiğine inanıyorum. Dolayısıyla “sakın eserin orijinal temposunda çalışmayın, sadece eseri tanımak adına dinleyin, dikkatsizlik yapmayın, yanlış öğrenmeler oturtmayın” gibi ifadelerle mutlaka öğrencilerimi

uyarıyorum onlarda bu konuya ilişkin bir farkındalık yaratmak istiyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, orkestrada entonasyon sorunlarını gidermede nitelikli ses kayıtlarının dinlenmesinin/izlenmesinin fayda sağladığı fakat yaygın olarak kullanılmadığı, yaygınlaştığı takdirde entonasyon sorunlarını gidermek açısından faydalı olacağı yorumu yapılabilir.

4.12 On İkinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 14: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin/izlemenin yeri ve önemine ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K2, K4, K6, K7, K9, K10	6	46,1
Hayır	K1, K5, K8, K11, K12, K13	6	46,1
Kısmen	K3	1	7,6
Toplam	13	13	100

Tablo 14’te katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonun geliştirilmesi açısından, nitelikli ses kayıtlarından %46,1’inin yararlandığı, %46,1’inin yararlanmadığı ve %7,6’sının ise bazen yararlandığı görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyonu geliştirmeye yönelik yapmış oldukları çalışmalara ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K2 kodlu katılımcı:

“Güzel ve verimli/çeşitli ses kayıtlarını sadece dinletmek değil, izletmek ve öğrencilerini bilişsel seviyeleri için soru cevap ile sorgulamak gerekmektedir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiş, kendisinin de çalıştıkları eserlerin farklı örneklerini internet üzerinde çeşitli sitelerden, öğrencilerine mutlaka seyrettirip, dinlettiğini belirtmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“Öğrencilerin nitelikli müzik dinleme ile ilgili yaşantılarının zayıf olduğuna inanıyorum. Öncelikle öğrencilerimize müzik dinlemenin önemini anlatmaya ihtiyaç var. Nitelikli müzik dinlemenin doğru bakış açısıyla entonasyon da dahil olmak üzere müziğin tüm bileşenlerine son derece katkı sağladığını düşünüyorum. Önemli olan Hedef odaklı olarak nitelikli müzik dinlemeleri konusunda öğrencilerimizi donanımlandırmamızdır.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

K7 kodlu katılımcı da kulağın gelişmesi açısından önemli olduğunu kendisinin de Itzhak Pearlman kayıtları dinlettiğini ifade etmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, nitelikli ses kayıtları dinlemenin entonasyonun gelişmesi açısından fayda sağladığı ve öğrenciler için motivasyon kaynağı olarak kullanabileceği yorumu yapılabilir.

4.13 On Üçüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 15: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenlere ilişkin katılımcı görüşleri

Etmenler	Katılımcılar	f	%
Yetersiz Çalışma	K1, K3, K5, K8, K10, K11	6	46,1
Teknik ve İşitsel Yetersizlikler	K2, K7	2	15,3
Çalgı Eğitimcilerinin Entonasyon Konusu Üzerinde Yeterince Durmaması	K4	1	7,6
İşitme Derslerinin Yetersiz Geçmesi	K6	1	7,6
Akort	K9	1	7,6
Bireysel Çalışma Yapılmadan Grup Çalışmaları Yapılması	K12	1	7,6
Seslerin Tam Basılamaması	K13	1	7,6
Toplam	13	13	100

Tablo 15'te bakıldığında katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenlerin en önemlisinin, %46,1'inin yetersiz çalışma, %15,3'ünün teknik ve işitsel yetersizlikler, %7,6'sının çalgı eğitimcilerinin entonasyon konusu üzerinde yeterince durmaması, %7,6'sının işitme derslerinin yetersiz geçmesi, %7,6'sının akort sorunu, %7,6'sının bireysel çalışma yapılmadan grup çalışması yapılması, %7,6'sının ise seslerin tam basılamaması cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenlere ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K2 kodlu katılımcı:

“Orkestrada entonasyonu etkileyen önemli değişkenler bulunmaktadır. Bunları her ders süresince kontrol etmek mümkün değildir. Örneğin, sadece kemana ait tel, kıl ve çalgının yapım özellikleri, kalitesi bile entonasyonu etkilemektedir. Bununla birlikte öğrencinin çalgısına ait becerisi, ürettiği ses (yay baskısı, yay hızı, yay büyüklüğü vb.) oturuş şekli, çalgıyı tutuşu, duruşu da yine entonasyonu etkiler. Ayrıca seslendireceği eserin öğrenci tarafından algılanması (psikolojik olarak örneğin zor-kolay gibi), o günkü ruh hali (mutlu, üzüntülü, sevinçli vb.) veya prova- ders yapılan salonun akustik özellikleri de yine üretilen sesi dolayısı ile entonasyonu etkileyecektir. Ayrıca yine öğrencilerin teknik bozukluklardan kaynaklı veya duyum düzeylerinden kaynaklı eksiklikler de sayılabilir. Buradan hareketle, tüm bunları ders süresince kontrol altına alabilmek mümkün değildir.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bunların dışında K1 kodlu katılımcı:

“Sol elde olması gereken davranışların sağlanamaması, sağ elde olması gereken davranışların sağlanamaması, sağ el-sol el koordinasyon sorunu, ritmik yapı içerisinde arşeyi kullanmada yetersiz kalma vb.” şeklinde,

K3 kodlu katılımcı:

“Bireysel çalgı eğitimi derslerindeki yetersizlik, öğrencinin günlük çalışma alışkanlıklarını kazanmamış olması, toplu çalma kültüründeki eksiklikler ve temel müzik teorisi ile ilgili eksiklikler şeklinde değerlendirilebilir.” şeklinde,

K4 kodlu katılımcı:

“Entonasyon bozukluğunun önemli bir etken de öğrencilerin ellerindeki çalgıların kalitesidir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu son derece kalitesiz çalgılarla eğitim süreçlerini yürütmektedirler. Bozulmuş kulak ve fiksler akort doğru yapılırsa dahi hızlıca akordun bozulmasına neden olmaktadır. Entonasyon temizliği akorttan etkilenmektedir. Benzer şekilde çok eskiyen veya çok kalitesiz satın teller de akordu etkilenmektedir. Bunlara ek olarak bazen

öğrenciler eşiğin yüksekliği veya bombesinin uygun/doğru olmamasından dolayı (tellere aynı anda değmekten korkarak) kötü ses üreteceklerini düşünmekte parmaklarını tam güçle basmamaktadırlar. Bunu da yaygın entonasyon bozukluğu nedenleri arasında görüyorum.” şeklinde,

K5 kodlu katılımcı:

“Öğrencilerin yetersiz çalışması, kontrolsüz uzun süreli yanlış çalışmaları, ritim sıkıntıları çözülmediği için ritme dikkati verip sese odaklanamama.” şeklinde,

K7 kodlu katılımcı:

“Bireysel çalgıya fazla çalışılmaması, gam çalışmalarına ağırlık verilmemesi, müzikal algı sorunları” şeklinde entonasyonu olumsuz yönde etkileyen diğer problemlerden de bahsetmişlerdir.

K8, K9 ve K10 kodlu katılımcılar da çalgı kalitesi ve akordun entonasyonu olumsuz yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyonu olumsuz yönde etkileyen birçok etmen olduğu söylenebilir. Çevresel faktörler, çalgı kalitesi bunlardan bazılarıdır. Çalgıda mevcut olabilecek en küçük problem dahi entonasyonu olumsuz yönde etkileyecektir. Aynı şekilde orkestra çalışmalarının yapıldığı ortamın akustiği, nem oranı gibi faktörler yine entonasyona etki edecektir. Fakat bunların içinde en önemlisi öğrenci faktörüdür. Entonasyonu etkileyen faktörler farklı başlıklar altında sınıflandırılabilir olsa da çoğu başlığın asıl öznesi öğrencidir. Çalgısı konusunda görevlerini yerine getirmeyen bir öğrenci söz konusu ise, çevresel durum ve çalgı kalitesi ne kadar iyi olursa olsun entonasyon için faydalı bir ortam sağlanamayacaktır. Entonasyonu kusursuz hale getirmenin pek zor olduğu fakat entonasyon problemlerini en aza indirebilmenin doğru yöntemlerle mümkün olduğu yorumu yapılabilir.

4.14 On Dördüncü Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 16: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını gidermeye yönelik metot, eser veya kaynak kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K5, K7, K9, K11, K13	5	38,4
Hayır	K1, K2, K3, K4, K6, K8, K10, K12	8	61,5
Kısmen	-	-	-
Toplam	13	13	100

Tablo 16’da katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi açısından, %38,4’ünün metot, eser veya kaynağa sahip olduğu, %61,5’inin ise sahip olmadığı görülmektedir. Katılımcıların hiç birisi bu soruya “kısmen” cevabını vermemiştir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. çalışırken entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik metot, eser veya kaynak kullanımına ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K5 kodlu katılımcı, belirli bir kaynak değil, soruna yönelik farklı kaynak seçimleri yaptığını belirtmiştir.

K1 kodlu katılımcı kaynak kullanmama sebebini:

“Entonasyonun büyük ölçüde bireysel çalgı eğitimi sürecinde ele alınması gereken bir konu olduğunu düşünüyorum. Yaylı çalgı eğitimi süreçlerinde entonasyonu geliştirmeye yönelik yeteri kadar alıştırmaya-etüt olduğunu düşünüyorum.” şeklinde,

K4 kodlu katılımcı ise:

“Literatürde bu tür çalışmaların olduğunu biliyorum. Ancak kendi eğitimcilik yaşantımda bu kaynaklardan faydalanmadım. Bu tür çalışmaların yapılması gerektiğine inanıyorum. Kendi orkestram için bu konuda bir metot yazmayı da

düşündüm. Ancak bugüne kadar çalınan eserlerden egzersizler üretmek yoluyla çeşitli çalışmalardan faydalandığımı söyleyebilirim.

Kısaca söylemek gerekirse öğrencilerimizin bireysel ve toplu çalışmaları için entonasyon ile ilgili nasıl çalışacaklarını, sorunlarla nasıl baş edeceklerini çalıştıkları eserlerden çeşitli egzersizler üretmeleri anlayışına dayanan bir eğitimcilik anlayışım var.” şeklinde açıklamışlardır.

Bu bulgulardan yola çıkarak, entonasyon sorunlarının giderilmesinde metot, eser veya kaynak kullanımının çok yaygın olmadığı, katılımcıların daha çok kendi geliştirdiği stratejilerle entonasyon sorunlarını çözmeye çalıştıkları yorumu yapılabilir.

4.15 On Beşinci Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 17: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik metot, eser veya kaynak kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K5, K7, K9, K11, K13	5	38,4
Hayır	K1, K2, K3, K4, K6, K8, K10, K12	8	61,5
Kısmen	-	-	-
Toplam	13	13	100

Tablo 17’de katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonun geliştirilmesi açısından, %38,4’ünün metot, eser veya kaynağa sahip olduğu, %61,5’inin ise sahip olmadığı görülmektedir. Katılımcılardan bu soruya “kısmen” cevabını veren olmamıştır.

K9 ve K11 kodlu katılımcılar “*Hans-sitt keman metodu*” nu kullandıklarını belirtmişlerdir. K11 kodlu katılımcı ayrıca *Sevcik* metodunu da kullandığını ifade etmiştir. K7 kodlu katılımcı ise kulak aşinalığı olan bilindik eserlerden yararlandığını belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, pek yaygın olmasa da entonasyonun geliştirilmesini sağlamak amacıyla çeşitli metot, eser veya kaynaktan yararlanıldığı, bu durumun daha çok kişisel tercihler çerçevesinde şekillendiği yorumu yapılabilir.

4.16 On Altıncı Alt Problemin Çözümüne Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 18: Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında öğrencilerin entonasyon konusunda sorumluluklarını yerine getirip getirmeme durumlarına ilişkin katılımcı görüşleri

Seçenekler	Katılımcılar	f	%
Evet	K4, K10	2	15,3
Hayır	K2, K3, K5, K8, K13	5	38,4
Kısmen	K1, K6, K7, K9, K11, K12	6	46,1
Toplam	13	13	100

Tablo 18’de katılımcıların, öğrencilerin entonasyon konusunda, %15,3’ünün görevlerini yerine getirdiklerini, %38,4’ünün görevlerini yerine getirmediklerini ve %46,1’inin ise görevlerini kısmen yerine getirdiklerini düşündüğü görülmektedir.

Katılımcı öğretim elemanlarının Y.Ç.Ö.O. öğrencilerinin entonasyon konusunda sorumluluklarını yerine getirip getirmeme durumlarına ilişkin örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

K4 kodlu katılımcı:

“Bugüne kadar yaptığımız konserlerde öğrencilerimizin potansiyelleri ve çalgılarının kaliteleri kapsamında ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştıklarını gördüm. Dolayısıyla doğru teknik yönlendirmeler yapıldığında, motivasyon kapsamında süreç doğru yönetildiğinde, entonasyon temizliğinde başarının kaçınılmaz olduğuna defalarca şahit oldum.

Öğrencilerin entonasyona yönelik mücadele araçlarının onlara sunulması, kullanacakları doğru çalışma stratejilerinden bir repertuarın oluşturulmasının öğrencinin entonasyonla baş edilebilir bir teknik boyut olduğuna ikna

olmalarının sağlanmasının yeterli olduğunu düşünüyorum. İlk ve en büyük problemin ise öğrencinin müzikal yatkınlığından çok eğitimcinin bu konuda farkındalık yaratma becerisi ve isteği olduğuna inanıyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak, katılımcıların büyük çoğunluğunun öğrencilerin entonasyon konusuna fazla önem vermeyip çalışmadıklarını düşündükleri, bu durumun da entonasyonu olumsuz yönde etkileyen çok önemli bir etken olduğu yorumu yapılabilir.

Öğrencilerin entonasyon konusunda gereken sorumluluğu yerine getirdiğine dair görüşü olan katılımcılar olsa da büyük çoğunluk öğrencilerin bu konuda gereken sorumluluğu yerine getirmediği hususunda hemfikirdir. Öğrencilerin çok fazla entonasyon konusu üzerine düşünmeyip çalışmadıkları, böyle bir durumda da yapılacak her türlü entonasyon geliştirme ve entonasyon sorunu giderme çalışmalarının yetersiz kalabileceği, iyileştirme çabalarının işe yarayabilmesi için öğrencilerin gereken çabayı göstermeleri gerektiği düşünülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına bağlı olarak elde edilen sonuçlar ile bu sonuçlar ışığında oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

5.1 Sonuçlar

1. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından, büyük bir çoğunluğunun (%92,3) çalışmalar yaptırdığı,
2. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. çalıştırırken entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından, beraber nefes alma, müzikal cümlelere dikkat etme, kullanılan yay büyüklüğü, akort yapma, duruş ve tutuş, kadans ve arpej çalışmaları yaptırdığı,
3. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından, kulaktan öğretim çalışmalarını çoğunluğunun (%46,1) yaptırmadığı,
4. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından, sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaları çoğunluğunun (%69,2) yaptırdığı,
5. Katılımcıların tamamının entonasyon sorunlarının gidermesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından dizi çalışmalarının önemli olduğunu vurguladığı,
6. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından, nitelikli ses kayıtlarından yararlanan (%46,1) ve yararlanmayan (%46,1) katılımcı oranının eşit olduğu ve %7,6'sının ise kısmen yararlandığı,
7. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenlerin en önemlilerinin yetersiz çalışma, diğer katılımcıların da teknik ve işitsel

yetersizlikler, çalgı eğitimcilerinin entonasyon konusu üzerinde yeterince durmaması, işitme derslerinin yetersiz geçmesi, akort sorunu, bireysel çalışma yapılmadan grup çalışması yapılması ve seslerin tam basılamaması olarak gördüğü,

8. Katılımcıların, Y.Ç.Ö.O. entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi açısından, büyük çoğunluğunun (%61,5) metot, eser veya kaynağa sahip olmadığı,
9. Katılımcıların, öğrencilerin entonasyon konusunda, %15,3'ünün görevlerini yerine getirdiklerini, %38,4'ünün görevlerini yerine getirmediğini ve %46,1'inin ise görevlerini kısmen yerine getirdiklerini düşündüğü sonuçları elde edilmiştir.

5.2 Tartışma ve Öneriler

1. Entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun geliştirilmesi adına yapılan çalışmaların türünü, bu çalışmalara ayrılan zamanı, orkestra şeflerinin bu konuya ne kadar özen gösterdiklerini ortaya koyacak araştırmaların yapılması ve çoğaltılması,
2. Kulaktan öğretim çalışmaları entonasyon sorunlarını gidermede ve entonasyonu geliştirmede kullanılacak en etkili yöntemlerdendir. İyi eğitilmiş bir kulak her zaman temiz ve doğru sesleri seslendirmeye daha fazla özen gösterecektir. Tarkum (2006) keman öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemleri ile ilgili çalışmasında, keman öğretimine başlarken, sağ ve sol elin pozisyonları ile ilgili olarak yapılacak çalışmalarla, kulak geliştirme çalışmalarının paralel olarak sürdürülmesi gerektiğini, ancak kulak yeterince geliştikten sonra entonasyon çalışmalarına geçilebileceğini ifade etmiştir. Tarkum'un (2006) da çalışmasında bahsettiği gibi kulak eğitimi entonasyon ile doğrudan bağlantılıdır. Bu sebeple, kulaktan öğretim çalışmalarının, entonasyon sorunlarının giderilmesine ve entonasyonun gelişmesine yapacağı katkı büyük önem taşımaktadır. Bu yöntem doğru seslerin, sol el pozisyon değişimlerinin, vibratoların öğretilmesinde kullanılacak etkili bir yöntemdir. Bu tür çalışmaların yapılmasıyla, öğreneceği yeni bilgileri birebir deneyimleme fırsatı bulan öğrenciler entonasyon konusunda kendilerini daha

sağlıklı bir şekilde eğitebileceklerdir. Öğrencilerin zorlandığı pasajlar, eserde yapılacak olan konum (pozisyon) geçişleri bu yöntemle olması gereken şekilde aktarılabilir, öğretilir. Amaç öğrenciye herhangi bir şekilde ezberden öğretmek değil, kulağıyla duyduğu sesi, tınıyı yakalamaktır. Bu sebeplerle kulaktan öğretim çalışmalarına yer verilmeme sebeplerinin araştırılması ve yöntemin yaygın olarak kullanımını sağlamak adına çeşitli etkinlikler yapılması,

3. Doğru entonasyon sağlamanın temeli parmakları klavyede doğru noktaya yerleştirebilmekten geçmektedir. Bu sebeple sol el konumunda ve parmak kalıplarında yaşanacak problemler doğrudan entonasyonu etkileyecektir. Sol el konumu ve parmak kalıpları entonasyonun gelişmesi konusunun önündeki en önemli engellerden biridir. Günay (2006) kemana yeni başlayan öğrencilerde tutuş problemleri ile ilgili çalışmasında, kemanda yaşanan tutuş problemlerinin entonasyonu doğrudan etkilediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin çalgılarının klavyesinde parmak kavislerini doğru ayarlaması, tellere parmaklarının etli kısmıyla basabilmesi gerekmektedir. Angı (2005) keman öğretiminde yaşanan entonasyon sorunları ile ilgili yapmış olduğu çalışmada, sağ eldeki yay tutuşunun ve yay kontrolünün de sol el kadar önem arz ettiğini, istenilen ses bütünlüğünün sağlanabilmesi adına sağ ve sol elin koordinasyonun sağlam olması gerektiğini ifade etmiştir. Bu konu temelde çalgı eğitimi konusu olsa da yaylı çalgılar öğrenci orkestraları çalışmalarında yaşanabilecek problemleri ortadan kaldırmak adına çeşitli alıştırmalar yapılmalıdır. Bu sebeple sol el konumu ve parmak kalıpları ile ilgili metot veya internetten edinilebilecek kaynakların kullanılması,
4. Dizi çalışmalarının sadece yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında değil, tüm müzik aletlerinde entonasyon sorunlarını gidermede ve entonasyonu geliştirmede etkin olarak kullanıldığı bilinmektedir. Dizi çalışmalarının orkestra içerisinde çeşitlendirilerek çalınması, dizi çalışmalarına yeni bir soluk getirecektir. Çalışılacak eserin tonuna ait dizi seslerinin yavaş bir şekilde çalınmasıyla, öğrencilerin çalınacak eserdeki sesleri doğru ve temiz bir şekilde içlerinde hissetmelerinin sağlanması, aynı şekilde dizi seslerinin farklı tartım kalıplarıyla çalınarak çeşitlilik sağlanması (dizideki sesin başında bir veya

yarım vuruşluk sus konulması, sekizlik ve onaltılık notaların kullanıldığı farklı tartımların oluşturulması),

5. Nitelikli ses kayıtlarından entonasyon sorunlarını iyileştirme ve entonasyonu geliştirme amacıyla faydalanmak çok fazla yaygın değildir. Teknoloji çağının getirdiği kolaylıklardan faydalanarak internete hemen her yerden bağlanmak, çeşitli video ve ses paylaşım sitelerini ziyaret etmek, sitelerden çeşitli ses kayıtlarını indirmek/dinlemek/izlemek hemen her öğrencinin/öğretmenin sahip olduğu avantajlardan birkaçı haline gelmiştir. İnternette izlenebilecek konserler, çeşitli midi kayıtları, orkestra çalışmalarına başlanmadan önce entonasyon sorunları çözümünde ve entonasyonu geliştirmede yardımcı olacaktır. Hopkins (2012) çalışmasında, yüksek kaliteli kayıtlar dinlemenin, öğrencilerin entonasyon konusunda dikkatini çekebilecek bir etkinlik olabileceğini ifade etmiştir. Hızlı olan eserleri çalışırken yaşanabilecek problemleri engellemek adına çeşitli programlar aracılığıyla eserlerin hızları yavaşlatılabilir böylelikle öğrencilerin eseri çalışma sırasında yaşayabileceği problemler engellenecektir. Bu ve buna benzer birçok faydası nedeniyle nitelikli ses kayıtlarının orkestra çalışmalarında kullanılması,
6. Entonasyonu olumsuz yönde etkileyen birçok faktör söz konusudur. İşitme yetersizlikleri, teknik yetersizlikler, fizyolojik özellikler, nem, akustik vb. bu faktörlerden bazılarıdır. Bu etmenlerin tümünü tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmasa da etmenleri en aza indirebilmek adına orkestra çalışmalarının yapılacağı alanın düzenlenerek (çeşitli ses yalıtım malzemeleri kullanarak orkestra çalışmalarının yapılacağı alana, dışardan gelebilecek olan gürültü oranının azaltılmasının sağlanması, yerlerin halıyla kaplanması, pencerelerin çift camlı olarak değiştirilmesi, nem oranının ayarlanması vb.), bireysel çalışmalara önem verilmesi,
7. Entonasyon sorunlarının giderilmesinde ve entonasyonun geliştirilmesinde metot, eser vb. kullanımı da pek yaygın olmayan durumlardan biridir. Fakat doğru ve temiz entonasyon için çeşitli kaynakların kullanımı etkili sonuçlar verecektir. Sürekli olarak aynı veya benzer çalışmalar yapmak yerine metot, eser vb. ile entonasyon çalışmalarına çeşitlilik kazandırılması,

8. Öğrenciler entonasyon konusunun öznesi konumundadır. Çünkü entonasyon doğruluğu ve temizliği adına ne kadar düzenleme yapılsa da öğrenci üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmediği her şey havada kalacaktır. Bu sebeple öğrencilerin entonasyon konusunda bilgilendirilmesi, entonasyon sorunlarını giderebilmeleri adına yol gösterilmesi, entonasyonu geliştirebilmeleri adına çeşitli uygulamalar yapılması,
9. Çalgı kalitesi de entonasyona etki eden önemli faktörlerden biridir. Çalgının fabrika yapımı olması, kalitesiz tel, yapımında kullanılmış olan ağaç türü, işçilik kalitesi entonasyonu olumsuz yönde etkileyecektir. Kullanılan çalgı kalitesi ne kadar yükselirse entonasyon sorunlarının giderilmesi ve entonasyonun gelişmesine yapılacak olan katkı da o derecede artacaktır. Angı (2005) ve Dikici (2014) çalışmalarında, çalgı kalitesinin entonasyon sorunlarının giderilmesi bakımından önem arz ettiğini ifade etmişlerdir. Bu sebeple çalgı eğitimi sürecinde kaliteli ve el yapımı çalgılar kullanılmasına yönelik çabaların artırılması,
10. Mevcut araştırma konusunun nicel araştırma yöntemleriyle de kurgulanarak ele alınması, yaylı çalgılar eğitimi alanına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle yaylı çalgılarda entonasyon konusunda niceliksel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgün, G. (2006). Korolarda entonasyon. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (20), 29-31. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/pauefd/issue/11123>
- Akyürek, R. (2009). *Müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda orkestra/oda müziği eğitimi ve orkestra yapılanmalarının incelenmesi* (Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Angı, Ç. E. (2005). *Keman öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemleri ve çözüm önerileri* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Angı, Ç. E. ve Birer, A. R. (2013). Keman öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemleri ve çözüm önerileri. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 48-69. Doi: 10.7816/sed-01-02-05
- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: etnoloji. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2).
- Bilgenoğlu, Evren (2016). Orkestrada çalma sanatı: konservatuvar viyola bölümü lisans öğrencilerine yönelik bir çalışma. *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi*, (2). Erişim adresi: www.sahnevemuzik@hacettepe.edu.tr
- Çalışır, F. (1999). *Müzik dili sözlüğü*. Ankara: Ataçağ Sanatevi Yayıncılık
- Çevik, S. (1997). *Koro eğitimi ve yönetim teknikleri*. Ankara: Doruk Yayıncılık
- Çilden, Ş. (2016). Çalgı eğitiminde usta-çırak yöntemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (İpekyolu Özel Sayısı), 2208-2220.
- Dikici, M. M. (2014). *Viyolonsel eğitiminde karşılaşılan entonasyon probleminin çözümüne yönelik yöntemlere ilişkin öğrenci görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Diyapazon. (t.y.). Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük içinde. Erişim adresi: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=DIYAPAZON
- Ece, A. S. (2013). Orkestra ve oda müziği. Nacakçı, Z. ve Canbay, A. (Yay. haz.). *Müzik kültürü* (s. 125-169). Ankara: Pegem Akademi
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Ergen, D. (2010). *İlköğretim düzeyinde eşlikli çalmaya dayalı keman eğitiminin entonasyon, özgüven ve tutum üzerine etkisi*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Ergen, D. ve Bilen, S. (2010). İlköğretim düzeyinde eşlikli çalmaya dayalı keman eğitiminin entonasyon, özgüven ve tutum üzerine etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 23-32. Erişim adresi: <http://webb.deu.edu.tr/baed/giris/baed/index.php>
- Erol, T. (2004). *Yaylı Çalgı öğrenci orkestralarının eğitim yöntemlerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Germen, A. G. (2013). Klarnet eğitiminde entonasyon problemlerini azaltmaya yönelik çalışma yöntemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 28(2), 181-193. Erişim adresi: <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/cilt-28-sayi-2-yil-2013.html>
- Günay, E. (2006). *Kemana yeni başlayan öğrencilerde tutuş problemleri ve çözüm önerileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Hopkins, M. (2012). Strategies for improving the intonation of your orchestra. *American string teacher*, November, 24-28. Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/toc/staa/62/4>
- Karabulut, B. (2013). Çalgılar. Nacakçı, Z. ve Canbay, A. (Yay. haz.). *Müzik kültürü* (s. 83-120). Ankara: Pegem Akademi
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Memedaliyev, R. (2003). Keman eğitiminde sol el tekniğinin bazı meseleleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 10, 65-73. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/ataunigsed/issue/2572>
- Munch, C. (2008). *Ben bir orkestra şefiyim*. İstanbul: Pan Yayıncılık
- Öz, N. B. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/uefad/issue/16676>
- Öz, N. B. (2001). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda orkestra-oda müziği eğitiminde yaylı çalgıların yeri ve önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 93-99. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/uefad/issue/16676>
- Parasız, G. (2009). *Keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş türk müziği eserlerinin seslendirilmesine yönelik olarak oluşturulan hazırlayıcı alıştırmaların işgörüsellik ve etkililik yönünden incelenmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Randel, D. M. (2003). *The harvard dictionary of music fourth edition*. Erişim adresi: <https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=02rFSecPhEsC&oi=fnd&pg>

[=PR5&dq=The+New+Harvard+Dictionary+of+Music&ots=Um7ZOGRoMP&sig=sYx_vIxcsz97c-s216f8Ub1t50&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](#)

- Sarıçiftçi, A. Ö. (2001). *Toplu ses eğitiminde entonasyon sorunu ve çözümünde uygulanacak yöntemler* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli
- Say, A. (2001). *Müziğin kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Sonsel, Ö. B. (2018). *Piyano eşlikli başlangıç viyola öğretiminin ritim duygusu gelişimi ve entonasyon hakimiyeti açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sonsel, Ö. B. ve Tanrıverdi, F. A. (2019). Piyano eşlikli başlangıç viyola öğretiminin entonasyon hakimiyeti açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 575-595. Erişim adresi: <http://www.gefad.gazi.edu.tr>
- Tarkum, E. (2006). Entonasyon açısından keman öğretimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 121-126. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/trakyasobed/issue/30233>
- Topoğlu, O. (2006). *Yaylı çalgı çalışma sürecinde eşlikli çalışmanın önemi ve viyolonsel için eşlikli parmak açma çalışmaları* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Topoğlu, O. (2010). *Viyolonsel çalışma sürecinde eşlikli parmak açma çalışmalarının viyolonsel öğrencilerinin entonasyon, özdüzenleme ve derse ilişkin görüşleri üzerindeki etkileri*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Topoğlu, O. (2012). Yaylı çalgı çalışma sürecinde entonasyon sorunlarına ilişkin literatürün incelenmesi. D. Bulut, E. Temiz, F. Bulut, M. A. Uygun (Yay. haz.). X. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu 25-27 Nisan 2012 Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (s. 942-952). Niğde: Niğde Üniversitesi Yayınları No:26
- Uçan, A. (1994). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzik Evi
- Uzuner, Y. (1999). Niteliksel araştırma yöntemi, Bir, A. A. (Ed.). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1081, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:601

Varış, Y. A. (2002). *Viyola ve kemanın benzer ve farklı özelliklerinin fiziki ve teknik kullanım açısından incelenmesi ve bu özelliklerin ortaya çıkardığı ilişkilerin viyola eğitimine yansması*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Varış, Y. A. (2007). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalları orkestra ve yönetimi dersi öğretim sürecinin betimlenmesi ve değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Yalçinkaya, B., Eldemir, A.C. ve Sönmezöz, F., (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 9(2),1583-1595.

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yöndem, Ö. (2005). *Orkestra şefinin eğitimcilik yönü ve orkestra psikolojisi üzerindeki etkileri* (Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

EKLER

Ek-1: Görüşme Formu

Görüşme Formu

Bu görüşme formu, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmeye yönelik yaklaşımları, orkestra derslerini yürütmüş ve yürütmekte olan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda belirleyerek Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ danışmanlığında sürdürülen yüksek lisans tez çalışmasına veri sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmaya verdiğiniz destek ve değerli görüşleriniz için teşekkür ederim.

Emine MİRAN

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSEB
Anabilim Dalı Müzik Eğitimi
Bilim Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi

Sorular:

1. Akademik ünvanınız nedir?

() Prof.Dr. () Prof. () Doç.Dr. () Doç. () Dr. Öğrt. Üyesi

() Öğr.Gör.Dr. () Öğr.Gör. () Diğer

2. Üniversitedeki hizmet yılınız nedir?

3. Görev yaptığınız kurumun adı nedir?

4. Yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını ne kadar süredir yönetiyorsunuz?

5. Orkestrayı çalıştırırken entonasyona yönelik çalışmalar yaptırıyor musunuz?

a) Orkestrayı çalıştırırken entonasyona yönelik ne tür çalışmalar yaptırıyor musunuz?

b) Orkestrayı çalıştırırken entonasyona yönelik çalışmalar yaptırmıyorsanız nedeni nedir?

6. Sizece yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenler nelerdir?
 - a) Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyonu olumsuz yönde etkileyen etmenler içerisinde size göre en önemlisi hangisidir?
7. Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmeye yönelik ne gibi yaklaşımlara sahipsiniz?
8. Size göre yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme entonasyonu geliştirmede kulaktan ğretim çalışmalarının yeri ve önemi nedir?
 - a) Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmede kulaktan ğretim çalışmalarına yer veriyorsanız buna yönelik ne gibi yaklaşımlar izliyorsunuz?
9. Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmaların yeri ve önemi nedir?
 - a) Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmede sol el konumu ve parmak kalıplarının oturtulmasına yönelik çalışmalara yer veriyorsanız buna yönelik ne gibi yaklaşımlar izliyorsunuz?
10. Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmeye yönelik dizi çalışmalarının yeri ve önemi nedir?
 - a) Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmede dizi çalışmalarına yer veriyorsanız buna yönelik ne gibi yaklaşımlar izliyorsunuz?
11. Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmeye yönelik nitelikli ses kayıtlarını dinlemenin yeri ve önemi nedir?

a) Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmede nitelikli ses kayıtlarını dinleme çalışmalarına yer veriyorsanız buna yönelik ne gibi yaklaşımlar izliyorsunuz?

12. Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmeye yönelik herhangi bir metot, eser veya kaynağa sahip misiniz?

a) Yaylı algılar ğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarını giderme ve entonasyonu geliştirmeye yönelik herhangi bir metot, eser veya kaynağa sahipseniz bunlar hakkında bilgi verir misiniz?

13. Orkestrada çalan ğrencilerinizin entonasyon konusunda gereken sorumluluğu yerine getirdiklerini düşünüyor musunuz?

Ek-2: Etik Kurul İzni

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
01.03.2018	2	2018 / 27-71

KARAR NO: 2018 - 28
Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Emine MİRAN'ın Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ danışmanlığında "Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Yaklaşımlar" isimli yüksek lisans tezine ilişkin mülakat çalışması okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Emine MİRAN'ın Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ danışmanlığında "Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Yaklaşımlar" isimli yüksek lisans tezine ilişkin mülakat çalışmasının kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR.

Ek-3: Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı katılmanız rica edilen Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programında gerçekleştirilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “Yaylı Çalgılar Öğrenci Orkestralarında Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezine veri oluşturmak amacıyla “Emine MİRAN” tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Bu çalışmaya katılım gönüllük esasına dayalıdır. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Bu çalışma kapsamında elde edilecek olan bilimsel bilgiler sadece araştırmacı tarafından yapılan bilimsel yayınlarda ve sunumlarda paylaşılacaktır. Toplanan verilerden elde edilen bulgular raporlaştırılırken isminiz gizli tutulacak verilen cevaplar korunaklı bir biçimde muhafaza edilecektir. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik yaklaşımların belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda üniversitelerde mesleki müzik eğitimi veren ve yaylı çalgılar öğrenci orkestralarını çalıştıran veya çalıştırmış olan öğretim elemanlarının, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu geliştirmeye yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bu görüşlerden elde edilecek bulgular ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın taramasından elde edilen bulgularla desteklenerek yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarının giderilmesine yönelik önerilerde bulunulacaktır. Bu araştırma sayesinde, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyon sorunlarının çözümüne ışık tutularak; yaylı çalgılar eğitimi alanına ve Türk müzik eğitimine katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

Araştırmanın Önemi: Bu araştırma, yaylı çalgılar öğrenci orkestralarında entonasyonu etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve yeni çözüm önerileri sunulması açısından önem arz etmektedir. Daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde görülmektedir ki, Türkiye’ de entonasyon sorununa yönelik çalışmalar bulunmakta ancak orkestrada entonasyon sorunlarına yönelik çalışma bulunmaması açısından araştırma bir ilk niteliğindedir. Vereceğiniz cevaplarla araştırmaya yapacağınız katkı bu nedenle de önem arz etmektedir.

Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 13

Görüşme Sorularına Verilmesi İstenen Cevaplar İçin Harcanması Öngörülen Tahmini Ortalama Süre: 45 dakika

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, önem ve katılımcı sayısı ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Emine MİRAN

e-posta: bcefj@hotmail.com

İmzası:

Tarih: